

**Akqusqo 6–Gíñ buushú
ñeeró**

Addárs 20 (Isbú 4)

- Geedilégú madi háthúqi tha assúrayú náñ shábbahané hathúéqí sha gii máré?
- Gíñ buushú ñeero shañinegú dúrra máré maabí?

Ijahaza garraéqí

Kqala geedíeqí máré hoshala assúrálégú tháñ. Dqokqotha: «Náñ shabaha háthùéqí shá rothí sqasqariñalé?» Bakqá ágéédíñgunúñ jerabá moothá.

Hoshala rootha alú tháñ, dqokqotha geedí ndá gadari shá áné gárra ma álé pqadiñogú.

Dqokqothagú táaní: «Náñ shabaha háthùéqí shá rothí sqsqariñalé?»

Hoshala rootha fiilí tháñgú, kqala geedí gárrraqiéqí kqillíñ máré thama thabá alúmáré thá akqithó roothó alú mbá zíiqí alqáwal thá rootha fiilíyú, Ndá gárrané? Táaní, ndá gárra rootha kqillíñ. Shakqalathá rootha akqítho alú 2 u 3 shambalo.

Roothá ma muusqá

Gárra almásalá ma daadó thá alkitáábá geedúyú u ñgó dqokqotha geedí ndí booloyu namuqi tha roothayú. Madiñagagú shá alhárifá zíiqí alqáhir s ñinéñ zíiqí na booloyu gúdur. Dqokqotha geedí ma booloyú máñ zíiqí tha roothá máñú mbá thohi almáqáná roothóqi.

Shakaqala igeerá zíiqí alqáwal tháábá gambí alú tha geedile ma dqukqúnúñ máré shíñ shakqala mbá gashí ma ñalúmáré. Kqala geedíeqí shá gadari máré málé shakqala mungúnúñgú mbá hori añ. Dqokqotha geedí gíñ thikqo máré u ñgó kataba rootha tha assabúra are. Kqala geedíeqí máré ahóra roothá ma alú baabákq.

Kataba

Kqala geedíeqí máré madiñaqi tháábá alu na roothá squriñi mbá thárqi. Mín thalo baro ñgó daaga azzámangú máré garra roothá squriñi míñ aañá tharnaqi thá boolímáré. Ayú maamánáñ ná jarabá gárra thá bishiyú u áné jaraba roothá squriñiló ma gadarné sha áné kqóódaqi. Madiñagagú sha walá rootha dqukqúnúñ ñinéñ ma assé.

Kqala geedíeqí máré kataba roothá squriñi tha alkaráásámaréyú.

Kqala geediñgunuñéqí máré gárra roothá squriñi ma haliyu. Ñgo ada ñgóakkada geedí gíñ shakqali máré.

Geedí pqishiga ákqaakqab

kqó la thá
kqólathá

akqaa kqá bú
akqaakqábú

ha sqó
hasqó

1.

2.

(a). <u>gadi</u>	(a). <u>mugúñ</u>
(b). <u>gali</u>	(b). <u>musháñ</u>
(d). <u>ga</u> <u>_</u>	(d). <u>mu</u> <u>_</u>
(dq). <u>ga</u> <u>_</u>	(dq). <u>mu</u> <u>_</u>

1. Gíídí a maadó afanféqi.

2. Gíídí _____.

3. Gíídí _____.

Garra

- Gárrathá á thikqathá gíñ gialá Alhalífáthá míñ mbá mathô máré min tha almadarasayú.
Móótha roothá holiyu thé sqasqariñayú u añgó kataba tha assabúra are. Dqokqotha geedí máré garra ñgóqí. Roothu thákí thé gíñ garragalá dqokqotha alú
Kqala geedíeqí máré hoshala garrá zíiqí tháñ alqáwal tha alkítábámareyú. Kqala geedíeqí sha ñgó fedqí añgó garra marthé buá sqasqariñó mbá zíiqí alqáwal. Kqala géedíeqí kqillíñá ma ñgó álé garraqí mare shin madqá are tháábá lé aña shúriñó hu. Kqala géedíeqí kqillíñá máré muliña assandúkqa attáníqí tháábá alú ma álé garra máré. Kqala geedíeqí hassa hatháñ fédqí áñ garrathá sqasqariñálé kqillíñkqa ma halíyu.
A ásalí gadí dqukqúnúñ áné garra sqasqariña. Ma gadilo álé garraqí kqala geedí kqillíñeqí máré shíñ madqá are tháábá tha alkítábá mareyú. Kqalagágú «mín mbá kqalli sha «shuriñá hu» gadi garraqí ná ashuriñá garra hu u á fágada ma thabá alúñgáma zíiqí aaña shúriñó gadi hu.»
«Láázim hathú madqatha are tháábá kqillíñáñgáma sha ali asali gadimáñ ná garra aaña shúriñola hu walá madíyú ná ma ñgo.»
Añ gárrathá sqasqariñálé shúgó lámin áné kqóoda. Mín mbá gárrala sqasqariña dqokqothá geedí dqokqóthá ithiguqi thé sqasqariñale!

- Madíñathá roothá squruñíqí tháábá alú mbá rothí gíñ pqishí Alhalífááthéqí.
- Náñ thíkqolá Alhalífa ábune ma álé giilá Alhalífááthá?
- Wááné kqalá géedí shá máré zá?
- Náñ shabaha háthúéqí shá adí sqíkqí míñ thálé?

Azzamaná roothó!

Dqokqotha geedi máré kqueerá gíñ búúshú hugú u shambá maadá márénaqi. Másal borid gidi hu 4, abaró squruñí, buushá squruñí ñíne tha doño...

Geedí pqishigá ákqaakqab

Alhalífa, Ábdu u Hamís geedí gúdígú tha alhílla baalá sqawaríyú mbá maayu alkqába míllañ ñinéñ maa máre. Mbá gúdiga máré pqishiga áñgú máré záá tha akqaakqábú. U gídi galigú mbá ámeri máré hasqó mbá kqabí máré tháñ.

Munzúmáñ míñ mbá mathóó maré míñ tha algiráyayú máré taafagu shá maré zá tha akqaakqábú shá máré kqabó mugu. Á abune thíkqogú ma álé ápqili ber ndú u ma álé ámeri gali hasqógú. Áné kqalagagú “Waané záá háthú mbá ápqilga háthú ber ndu? Zíí sha hathú zááqí tha akqaakqábú?”

Gárrathá át hikqathá gíñ gialá Alhalífáthá míñ mbá mathó máré míñ tha almadarasayú.

Á géédí kqalaga shíñ “hííñ hatháñ zááqí áñ kqabóó gíñ tqubiña.” Á abune móóthagá ndugú sha bakqa záá máré sha maré kqólí gíñ búúshú ñeero. Á géédí kqalagá “walá gií hatháñ shambámáñ. Alí mugu ñinéñ zááñña kqaakqáb mbá walá kqólí. Á abune kqalagágú “Bakqá áámúúfa hathúe misqué hathú kqólathá ma guuguz ñinéñ fií hathú.” Á géédí íísha alú u máré záá thá ileyú.

Alkqanúná roothó

- Kqala geedíeqí máré gárra roothá squruñí wálla rootha akqitho u ñgó dqokqothagú.
- Roothuthaqí tha alú na adqáfaruamáré.
- Kqala geedíeqí máré gárra roothá squruñí wálla rootha akqitho u ñgó dqokqothagú ndí rootha u rootha akqithó namuqigú. Roothuthaqí tha alú na almaqámáré.

Rootha adqañthiña

- Kqala geedíeqí kqillíñámáré máré hoshala akqithó roothó zííqí tháñ tha assandúkqú u máré madiñaqi tháábá alú mbá zííqí alqáwal.
- Á geedi kqala rootha u máré hoshala tháñ míñ thá rootha u máré hoshala tháñ míñ thá akqithó roothoyú «Ndá thikqinagéqí?»
- Kqalagágú máré kataba rootha tha alkarásámáreyú. Kqooda assúra kqíllíñqí thá thoñorindúlé.
- Kqala geedíeqí máré kataba roothá thikqi maré thá akqithó roothózííqiyú tha assandúkqú tha alkarásámarèyú. Kqalagagú sha máré gadari máré thikqa rootha arbaraqá u mungúnúñgú! Kataba rootha kqíllíñ tha assabúra are mbá zííqí tha alkítáábú (rootha dqukqúnúñ, mundí dqukqúnúñ). Nafaqaqi tha almastqara! Dqokqotha géedí dqafaruqígú máré gárra rootha tha assabúra are. Kqala geedíeqí máré kataba róóthá mbá walá zííqí geedíeqí máré muusqa móóthámáré tha mbá zííqí tha assabúra are.
- pqero, mugu, ber, mû

Kataba

- Gárra geedíe roothá squriñí ma almásal u ñgó kqalagágú máré ahátha thá roothá squriñí máñú ma alé nafaqaga máréqí thá roothá garra maré thá igeerá dqafáréyú.

Adágalá filí walá thíñlá.

Ansúñ are thíñlá.

Mugu uqúñ kqóllá.

Madañ uqúñ walá kqóllá.

bo	fúú	rid	gu
ga	pqe	aba	r
mu	bá	mû	ñ
be	fúr	li	ro

1.

3.

2.

4.

1. Máásqi biiló gothí añgú thá faasqí.

2.

3.

Garra

-Yooma attalatá náñ gárráñá? Sqasqríña walá kqóode. Gárrathá áthíkqathá shambá kqodí sqasqariñalé?

-Yoom attalatá hatáñ gárra sqasqariñá kqalgalá **Geedí pqishigá ákqaakqab.** Náñ maané na sqa sariñalo?

Roothutháqi tha assábábá gárragalá dqokqotha alú.

Masal kqala geedíeqí shúgo. «múnzumáñ müsa adé míñ tha almadíínayú thaayúéqí. Ma alé adí né maada gíñmáñi áné buuna. Gárrathá sqasqariñálé thikqathá giñ bakqa müsa mbá buunágané.»

Kqala geediéqí máré gárra sqasqariñá thá bishiyúéqí máré ziá shambá ithigu maréqí máré gárra buá sqasqariñó ma dqukqúnúñ.

Kqala geediéqi máré madqá roothá ma katabá aré tháábá tha alkitáábú ma álé garrala mbá ma assé

Dqokqotha geedi máré gárra dqokqotha ñalú márthéqí u ñgó daagá azzámangú máré tqirthiña mootha. Dqokqotha gadí máñ áné gárra dqokqothá zííqi thá buluéqi.

Dqokqothagú «Ndá gadari áné móótháge dqokqothalé?» dqokqothagú fish ma gidi móóthá máñgú tááni. Kqóoda igeera kqíllíñqi shúgo.

Ñgó baró dqokqotha geedi dqokqothagú ithiguqi thá igeeralé.

-Káán háthú mááthá pqueró náñ giathá háthú?

-Náñ shabaha háthúéqí sha áhígá gáli abarókqedqe thá guríyúéqí?

Áhorathá aániyúléyúgú

Kqala geediéqí máré hoshala aañiyú walá maiyú ahorá tháñ mbá roothóbú. Gárra geedié rootha ma haliyu thá thoñorindú dqafaruqi. Ñgó dqokqothagú andí mbá ma assé u añgó kqalagágu máré kataba tha alkarrásá máreyú. Shákqala rootha árbaqálégú shúgo. Mín mbá kqodiñonaqi áñgó dqokqothá geedi arbaqa mbá pqadqi aregú máré kataba tha assabúrayú. Áñgó dqokqothá geediñgunuñ shíñ máré muusqu na moothá katabó geediló tha assabúra are.

- ahapqu, marra, adaar, ir

Geedí pqishigá ákqaakqab

Yooma attalátá náñ garrañá? Sqasqríña walá kqóóde. Gárrathá á thíkqathá shambá kqódí sqasqríñalé?

Shambá zaa máré máré thíkqa mugu máré gagá áné dqafára maré alú. Máré físh záá máré thíkqa mugumáñ thíri mba zíí tha are ma pqeshuo gíñ mañi. Asharú mugú pqeshuo pqéroqi ma álé dqíñné alú shá gíñ mañ adóogá áné muláqi áné thapqáneqi tháñ ñínéñ maané. Shambá ithigá góli muquqi áné áhia abarókqedqe thá gurúyueqí ma álé beeqí hí! hí! hí!

Náñ walá áláfágá pqéró muquqi mbá dqíñaganáne alú?

Á pqéro baró híoqi áné gágiña geedí. Ma álégú thúlí Alhalífa áné sqikqá áné kquulu na hu. Ábdu áné gúúdqá na ndú fuudí u Hamís shíñ á húñhudq shapqútha hu áné gashá thíri. Shambá wássaloo máré thaayú máré pqúláqi sha maré gágiño pqéro u maré dúrraoqi.

Ma geedí álé thúlí ndá gashá thíri?

Á ábune kqalagágú alí gíñ rothishéli hathúeqinné alí hathú kqalóóqí sha mugú ñinéñ záá háthú kqaakqáb. Shaañ gióó háthú mbá huluóga háthú thá pquerole? u áné pqilágú. Á géedí baró kqalá “Tááni walá hatháñ fédqi mugu. Áhér hatháñé misqué kqookqól thaayú.”

Shaañíne kqala geedí míñ mbá wasalá máré thaayú?

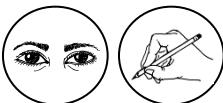
a e i
o u

1. a__apqu	h / b
2. m__rra	a / aa
3. a__aar	d / dd
4. ____ r	i / í

Alkqanúná roothó

Fuudqathá gíñ buushúlégú mbá kqóllá u mbá walá kqóllá.

Rootha adqañthiña

Kqala geedíeqí máré garra rootha tha bishiyú u ñgó dáágá azzamangú máré garra, Dqokqothagú máré hoshala assúrá zííqí tháñ alqáwal u ma álé áhúlú máréqi thá róóthá adíne tháñle.

Geedí kqíllíñ máré madíña roothaqí tháábá alú mbá shabaha márthéqí shsa ma assé u ñgó akkada mandáñ aañá madíñó märénaí tháábá alú. Dqokqotha gadí dqukqúnúñ áné garra rootha aañá á shúriñólá thabá alú hu. Dqokqotha kqíllíñ baró ma móótha maré namuqí tha mbá gádí garraróqíle, ma namuqi na móóthámáré ñgó adá fish róótha máñéqí.

Rootha u alhárif

Gárra rootha arbaqágú taláta marrát u ma geedí álé shíñ nafaqaqígú tha alkítáábámáré.

Tha alharífá ma daadó mbá zííqí alqáwal pqadí máré sha máré kátaba rootha tha alkaráásámaréyú.

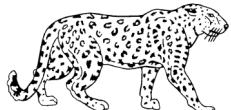
Mín mbá katabí geedí kqíllíñ rootha arbaqákedqe tha alkaráásámaréyú. Ñgó kqala marthéqí muusqa moothá katabó máré. Kámmú mbá pqííshí?
-fúúfúr, ber, pqero, diiñí

borid, mia, thañ, kqontqe, pqero, shiñír

A) Mbá kqóllá : B) Mbá walá kqóllá:

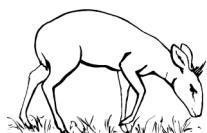
1.

___ (a) mugu

2.

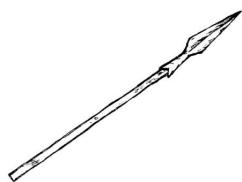
___ (b) ber

3.

___ (d) pqero

4.

___ (dq) mû

1.

3.

2.

4.

-Assúrá madi háthúqi assúrá naano shábbahané hathúeqí?

-Hathú haalá sqasqariñá amía afúúfúrááthayú maré amía afanfé márrayá?

Ijahaza garraéqí

Kqala geedíeqí máré hoshala assúrálégú tháñ. Dqokqotha: «Náñ shabaha háthuéqí shá rothí sqasqariñálé?» Bakqá ágéédíñgunúñ jerabá moothá.

Hoshala rootha alú tháñ, dqokqotha geedí ndá gadari shá áné gárra ma álé pqadiñogú.

Dqokqothagú táání: «Náñ shabaha háthuéqí shá rothí sqasqariñálé?»

Hoshala rootha fiilí tháñgú, kqala geedí gárrraqiéqí kqíllíñ máré thama thabá alúmáré thá akqithó roothó alú mbá zíiqí alqáwal thá rootha fiilíyú, Ndá gárrané? Táání, ndá gárra rootha kqíllíñ. Shakqalathá rootha akqítho alú 2 u 3 shambalo.

Roothá ma muusqá

Gárra almásalá ma daadó thá alkitáábá geedúyú u ñgó dqokqotha geedí ndí booloyu namuqi tha roothayú. Madiñagagú shá alhárfá zíiqí alqáhir s ñinéñ zíiqí na booloyu gúdur. Dqokqotha geedí ma booloyú máñ zíiqí tha roothá máñú mbá thohi almáqáná roothóqi.

Shakaqala igeerá zíiqí alqáwal tháábá gambí alú tha geedile ma dqukqúnuñ máré shíñ shakqala mbá gashí ma ñalúmáré. Kqala geedíeqí shá gadari máré máré shakqala mungúnúñgú mbá hori añ. Dqokqotha geedí gíñ thikqo máré u ñgó kataba rootha tha assabúra are. Kqala geedíeqí máré ahóra roothá ma alú baabákq.

Kataba

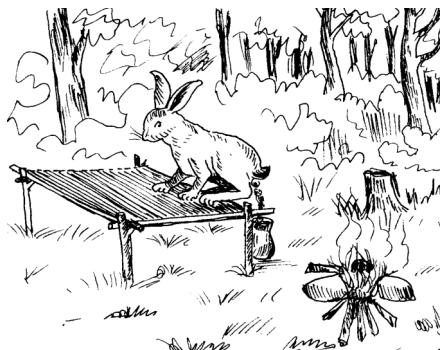
Kqala geedíeqí máré madiñaqi tháábá alu na roothá squriñi mbá thárqi. Mín thalo baro ñgó daaga azzámangú máré garra roothá squriñi míñ aañá tharnaqi thá boolímáré. Ayú maamánáñ ná jarabá gárra thá bishiyú u áné jaraba roothá squriñiló ma gadarné sha áné kqóódaqi. Madiñagagú sha walá rootha dqukqúnúñ ñinéñ ma assé.

Kqala geedíeqí máré kataba roothá squriñí tha alkarakásámaréyú.

Kqala geediñgunuñéqí máré gárra roothá squriñi ma haliyu. Ñgo ada ñgóakkada geedí gíñ shakqali máré.

Amía fúúfúr u amía afanfé

ñhé dqáñ

ñhédqáñ

mú sha

músha

aahí bí

aahibí

a e i
o u

1.

2.

(a). bogodo

(a). bilia

(b). borid

(b). bidí

(d). bo__

(d). bi__

(dq). bo__

(dq). bi__

1. Borid kqoli uqûñ.

2. Borid _____ .

3. Borid _____ .

Garra

-Gárrathá á thikqathá gíñ pqíluogalá á amía fúufúrááthá maré amía afanfé.
Móótha roothá holiyu thé sqasqariñayú u añgó kataba tha assabúra are. Dqokqotha geedí
máré garra ñgóqí. Roothu thákí thé gíñ garragalá dqokqotha alú
Kqala geedíeqí máré hoshala garrá zííqí tháñ alqáwal tha alkítábámareyú. Kqala geedíeqí
sha ñgó fedqí añgó garra marthé buá sqasqariñó mbá zííqí alqáwal. Kqala géedíeqí
kqillíñá ma ñgó álé garraqí mare shin madqá are tháábá lé aña shúriñó hu. Kqala géedíeqí
kqillíñá máré muliña assandúkqa attáníqí tháábá alú ma álé garra máré. Kqala
geedíeqí hassa hatháñ fédqí áñ garrathá sqasqariñálé kqillíñkqa ma haliyu.
A ásalí gadí dqukqúnúñ áné garra sqasqariña. Ma gadilo álé garraqí kqala geedí kqillíñeqí
máré shíñ madqá are tháábá tha alkítáábá mareyú. Kqalagágú «mín mbá kqalli sha
«shuriña hu» gadi garraqí ná ashuriña garra hu u á fágada ma thabá alúñgáma zííqí aaña
shúriñó gadi hu.»
«Láázim hathú madqatha are tháábá kqillíñáñgáma sha ali asali gadimáñ ná garra aaña
shúriñola hu walá madiyú ná ma ñgo.»
Añ gárrathá sqasqariñálé shúgó lámin áné kqóóda. Mín mbá gárrala sqasqariña dqokqothá
geedí dqokqóthá ithiguqi thé sqasqariñale!

-Madiñathá roothá squruñí mbá madíñ átqabaqá ámía afanféqi.
-Náñ thíñhogalá ámía fúufúr ámía afanfé tqukqathi?
-Ndá kqalaqí shá álé daaru alú?
-Náñ shabaha háthúéqí shá adí sqíkqí míñ thálé?

Azzamaná roothó!

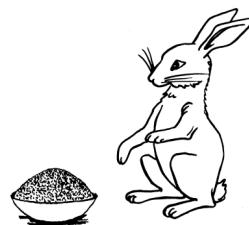
Dqokqotha gíñ buushú ñeeroyú táání. Dqokqothagú ndí gíñ buushú ñeeró mbá kqolí? Náñ
kqolígané? Hathú madí gíñ buushú ñeeró fish táání mungúnúñ mbá kqolígúá?

Amía fúúfúr u amía afanfé

Gábul amía afanfé u amía fúúfúr gugúdiñigú añ dqukqúnúñ. Thíñthíñámáre u gíñ gii máré kqílliñ ma dqukqúnúñ. Amía afanfé badqiiñ áre mílláñ. Amía fúúfúr shíñ ma ñhédqáñ u walá madi añ gundi.

Múnzumáñ amía fúúfúr aháthé áné thiñho amía afanfé tqukqathi. Shambá wássaloolá ámía afanfé áné thíkqo ámía fúúfúr ma thíña ñine tqukqathi.

Gárrathá á thikqathá gíñ pqíluogalá á amía fúúfúrááthá maré amía afanfé.

Áné pqíla u máré pqilu thá bishiyú. Á amía afanfé baró kqala “Sháñ giilí mbá kqáshagalí amía fúúfúr mbá shúngane áñ?” Á amía afanfé baró squlá “amía fúúfurói! adó máání áñ záá áñ daaru alú thá ñeera bishi. Á ámia fúúfúr shíñ kqala ‘íá! laakín ñgó ñinéñ thárlí alú daará ñgó baró shíñ dááragi alú.”

Azzamaná roothó!

Alkqanúná roothó

Kqala geedíeqí máré garra roothá squruñí wálla rootha akqitho u ñgó dqokqothagú ndí rootha u rootha akqithó namuqigú. Roothuthaqi tha alú na almaqánámáré.

Rootha adqañthiña

Kqala geedíeqí kqillínámáré máré hoshala akqithó roothó zíiqí tháñ tha assandúkqú u máré madiñaqi tháábá alú mbá zíiqí alqáwal.

Á geedi kqala rootha u máré hoshala tháñ míñ thá rootha u máré hoshala tháñ míñ thá akqithó roothóyú «Ndá thikqinagéqí?»

Kqalagágú máré kataba rootha tha alkarásámáréyú. Kqooda assúra kqillínqí thá thoñorindúlē.

Kqala geedíeqí máré kataba roothá thikqi maré thá akqithó roothózíiqiyú tha assandúkqú tha alkarásámáréyú. Kqalagagú sha máré gadari máré thikqa rootha arbaraqá u mungúnúngú! Kataba rootha kqillín tha assabúra are mbá zíiqí tha alkítáábú (rootha dqukqúnúñ, mundí dqukqúnúñ). Nafaqaqi tha almastqara! Dqokqotha géédí dqafaruqígú máré gárra rootha tha assabúra are. Kqala geedíeqí máré kataba róóthá mbá walá zíiqí geedíeqí máré muusqa móóthámáré tha mbá zíiqí tha assabúra are.

-dquutha, tqukqa, fúufür, afanfé

Kataba

Garra geedíe roothá squriñí ma almásal u ñgó kqalagágú mare ahátha thá roothá squriñí máñú ma alé nafaqaga maréqi thá roothá garra mare thá igeerá dqafáréyú.

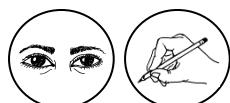

Ndá gidi algálámálé?

Kámmu gídíñó agudíñóathá?

Wááné gudíñó?

Náñ thiñga máábí?

afan	ñee	tqu	fa
fú	fu	I	fúr
kqa	dquu	tha	fúr
kqá	fé	sha	ra

1.

3.

2.

4.

1. Diiñí dqoshilá gíñmáñ tháñ.

2.

3.

Garra

-Yóómá attalátá náñ garrañá? Sqasqríñ a walá kqóóde. Gárrathá áthíkqathá shambá kqodí sqasqariñale?

Yoom attalatá hatáñ gárra sqasqariñá kqalgalá **Amía fúúfúr u amía afanfé**. Náñ maané na sqa sariñalo?

Roothutháqi tha assábábá gárragalá dqokqotha alú.

Masal kqala geedíeqí shúgo. «múnzumáñ müsa adé míñ tha almadíínayú thaayuéqí. Ma alé adí né maada gíñmáñi áné buuna. Gárrathá sqasqariñálé thikqathá giñ bakqa müsa mbá buunágané.»

Kqala geediéqí máré gárra sqasqariñá thá bishiyúéqí máré ziá shambá ithigu maréqí máré gárra buá sqasqariñó ma dqukqúnúñ.

Kqala geediéqi máré madqá roothá ma katabá aré tháábá tha alkitáábú ma álé garrala mbá ma assé

Dqokqotha geedi máré gárra dqokqotha ñalú márthéqí u ñgó daagá azzámangú máré tqirthiña mootha. Dqokqotha gadí máñ áné gárra dqokqothá zííqi thá buluéqi.

Dqokqothagú «Ndá gadari áné móótháge dqokqothalé?» dqokqothagú fish ma gidi móóthá máñgú tááni. Kqóoda igeera kqíllíñqi shúgo.

Ñgó baró dqokqotha geedi dqokqothagú ithiguqi thá igeeralé.

-Maaba ma híaqí tha fuuluéqí ma thámalá gundí tha mü müşiyá?

-Káán háthú mááthá amía fúúfúr háthú dqiiñathá amía afanfé gundiá?

-Maabá badqi are náñ walá kqáshagaláne?

a e i
o u

Áhorathá aáñiyúléyúgú

Kqala geediéqí máré hoshala aañiyú walá maiyú ahorá tháñ mbá roothóbú. Gárra geedié rootha ma haliyu thá thoñorindú dqafaruqi. Ñgó dqokqothagú andí mbá ma assé u añgó kqalagágu máré kataba tha alkarrásá máreyú. Shákqala rootha árbaqálégú shúgo. Mín mbá kqodiñonaqi áñgó dqokqothá geedi arbaqa mbá pqadqi aregú máré kataba tha assabúrayú. Áñgó dqokqothá geediñgunuñ shíñ máré muusqu na moothá katabó geediló tha assabúra are.

-buli, thíri, waaqú, buuñú

Amía fúúfúr u amía afanfé

Yooma attalátá náñ garrañá? Sqasqaríña walá kqóóde. Gárrathá á thíkqathá shambá kqódí sqasqaríñale?

Maré záá aañá daarugalá alúqi aañá zíqi ñééra. Á amía afanfé áné hía thá ñeera bishíeqí áné kqala amía fúfuréqí ma ñine álé fúdqi áñ “walá ma ñgó kqalagalí sha thámá mú bakqá thámñóne.”

Ndá thara hihí tha ñeera bishíeqí?

Shambá kqóódáné añ fuufúdqi áné baró kqala amía fúfúúreqí “Tháma baró!” Shambá kqóóda mú á amía afanfé baró híoqi míñ thá fuulu míthíl maabá híoqi míñ thá mýyú u áné kqala amía fúfúréqí “Madishúqidqá walá ali dári alú.”

Náñ kqalagalá amía afanfé ámía fúfúréqí shá walá ma ñgó kqalagalí sha thama mû bakqá thamiñóne?

Adó shíñ áádáára ñgó alú.” Á amía fúúfúr shíñ hía thá ñeera bishíeqí áné kqala “ Tháma mú sha walá aahibí mú u walá giigé gíñmáñ.” Shambá thámalá amía afanfé mú áné dáára amía fúfúr alú áné baró músha.

Náñ dááraga amía fúúfúr álu na ñine?

1. b ____ li	o / u
2. thi ____ i	r / rr
3. w ____ qú	a / aa
4. buu ____ ú	ñ / m

Alkqanúná roothó

Kqala geedíeqí máré móótha dqokqothálégú.
Wááné huhílá thuutha? -Tha alganífayú
Náñ gísqílá or tháñ? -assabún, firi
Kámmu gídí shíñír hu? -arbaqá

Rootha adqañthiña

Kqala geedíeqí máré garra rootha tha bishiyú u ñgó dáágá azzamangú máré garra,
Dqokqothagú máré hoshala assúrá zííqí tháñ alqáwal u ma álé áhülú máréqi thá róothá
adíne tháñle.
Geedí kqíllíñ máré madíñä roothaqí tháábá alú mbá shabaha márthéqí shsa ma assé u ñgó
akkada mandáñ aañá madíñö márénai tháábá álú. Dqokqotha gadí dqukqúnúñ áné garra
rootha aañá á shúriñólá thabá alú hu. Dqokqotha kqíllíñ baró ma móótha maré namuqí tha
mbá gádí garraróqíle, ma namuqí na móóthámáré ñgó adá fish róótha máñéqí.

Rootha u alhárif

Gárra rootha arbaqágú taláta marrát u ma geedí álé shíñ nafaqaqígú tha alkítáábámáré.
Tha alharífá ma daadó mbá zííqí alqáwal pqadí máré sha máré kátaba rootha tha
alkaráásámaréyú.
Mín mbá katabí geedí kqíllíñ rootha arbaqákedqe tha alkaráásámaréyú. Ñgó kqala
marthéqí muusqa moothá katabó máré. Kámmu mbá pqííshí?
-uqûñ, afanfé, aura, hangír

Wááné huhílá thuutha?

Náñ gísqílá or tháñ?

Kámmu gídí shíñír hu?

1.

(a) afanfé

2.

(b) fúúfúr

3.

(d) tquukqa

4.

(dq) dquutha

1.

3.

2.

4.

-Sqúlshútha gíñ buushú ñeeró hugú mbá madihá?

-Min gíñ buushú squlóohá hu ándigú mbá kqolla?

Ijahaza garraéqí

Kqala geedíeqí máré hoshala assúrálégú tháñ. Dqokqotha: «Náñ shabaha háthuéqí shá rothí sqasqariñalé?» Bakqá ágéédíñgunúñ jerabá moothá.

Hoshala rootha alú tháñ, dqokqotha geedí ndá gadari shá áné gárra ma álé pqadiñogú.

Dqokqothagú táaní: «Náñ shabaha háthuéqí shá rothí sqsqariñalé?»

Hoshala rootha fiilí tháñgú, kqala geedí gárrraqiéqí kqíllíñ máré thama thabá alúmáré thá akqithó roothó alú mbá zíiqí alqáwal thá rootha fiilíyú, Ndá gárrané? Táaní, ndá gárra rootha kqíllíñ. Shakqalathá rootha akqítho alú 2 u 3 shambalo.

Roothá ma muusqá

Gárra almásalá ma daadó thá alkitáábá geedúyú u ñgó dqokqotha geedí ndí booloyu namuqi tha roothayú. Madiñagagú shá alhárifá zíiqí alqáhir s ñinéñ zíiqí na booloyu gúdur. Dqokqotha geedí ma booloyú máñ zíiqí tha roothá máñú mbá thohi almáqáná roothóqi.

Shakaqala igeerá zíiqí alqáwal tháábá gambí alú tha geedile ma dqukqúnúñ máré shíñ shakqala mbá gashí ma ñalúmáré. Kqala geedíeqí shá gadari máré máré shakqala mungúnúñgú mbá hori añ. Dqokqotha geedí gíñ thikqo máré u ñgó kataba rootha tha assabúra are. Kqala geedíeqí máré ahóra roothá ma alú baabákq.

Kataba

Kqala geedíeqí máré madiñaqi tháábá alu na roothá squriñi mbá thárqi. Mín thalo baro ñgó daaga azzámangú máré garra roothá squriñi míñ aañá tharnaqi thá boolímáré. Ayú maamánáñ ná jarabá gárra thá bishiyú u áné jaraba roothá squriñiló ma gadarné sha áné kqóodaqi. Madiñagagú sha walá rootha dqukqúnúñ ñinéñ ma assé.

Kqala geedíeqí máré kataba roothá squriñi tha alkaráásámaréyú.

Kqala geediñgunúñeqí máré gárra roothá squriñi ma haliyu. Ñgo ada ñgó akkada geedí gíñ shakqali máré.

Ibrahím u abúné

shim bi lá
shimbilá

ba sha
basha

bá kqa thi ña
bákqathiña

a e i
o u

1.

2.

(a). gugúd	(a). milí
(b). gushiña	(b). misqué
(d). gu__	(d). mi__
(dq). gu__	(dq). mi__

1. Madañ thiñ zíli.

2. Madañ _____.

3. Madañ _____.

Garra

- Garrathá á thikqatha gíñ garraolá Ibirahímááthá tha almádarasú mbá thíkqooné ma álé gi abune.

Móótha roothá holiyu thé sqasqariñayú u añgó kataba thé assabúra are. Dqokqotha geedí máré garra ñgójí. Roothu thákí thé gíñ garragalá dqokqotha alú

Kqala geedíeqí máré hoshala garrá zíiqí tháñ alqáwal thé alkítábámareyú. Kqala geedíeqí sha ñgó fedqí añgó garra marthé buá sqasqariñó mbá zíiqí alqáwal. Kqala géedíeqí kqillíñá ma ñgó álé garraqí mare shin madqá are tháábá lé aña shúriñó hu. Kqala géedíeqí kqillíñá máré muliña assandúkqa attáníqí tháábá alú ma álé garra máré. Kqala geedíeqí hassa hatháñ fédqí áñ garrathá sqasqariñálé kqillíñkqa ma haliyu.

A ásalí gadí dqukqúnúñ áné garra sqasqariña. Ma gadilo álé garraqí kqala geedí kqillíñeqí máré shíñ madqá are tháábá thé alkítábá mareyú. Kqalagágú «mín mbá kqalli sha «shuriña hu» gadi garraqí ná ashuriña garra hu u á fágada ma thabá alúñgáma zíiqí aaña shúriñó gadi hu.»

«Láázim hathú madqatha are tháábá kqillíñáñgáma sha ali asali gadimáñ ná garra aaña shúriñola hu walá madiyú ná ma ñgo.»

Añ gárrathá sqasqariñálé shúgó lámin áné kqóoda. Mín mbá gárrala sqasqariña dqokqothá geedí dqokqóthá ithiguqi thé sqasqariñale!

-Madiñathá roothá squriñíqí tháábá alú mbá madiñ gíñ pqishi Ibirahím abunéqí.

-Náñ shábaha hathúeqí sha adí sqikqí thé sqasqariñáláyú míñ thalé?

-Náñ thikqola Ibirahím ma fio abune?

-Andí almádarasá gárrálá Ibirahím thayú?

Azzamaná roothó!

Dqokqotha geedí gíñ buushú thaayú mbá zíiqí thé aañámaréyú? Másal shíñir.
Doqokqothagú «Náñ náfagagané?»

Ibrahím u abúné

Ibrahím gadí gárraqí tha almádarasá thá Tqáibayú ñinéñ maané. Abúné Aqíshalá ñinéñ sqúlláne. Aqíshalá pqishiga ákqaakqab míllañ. Kúllu yóm mbá gúdígáné adí áné fio gíñ buushú ñeeró kqóllá.

Garrathá á thikqathá gíñ gárraolá Ibirahímááthá tha almádarasú mbá thíkqooné ma álé gi abune.

Múnzúmáñ á máábá ágarrañí ágarraña Ibirahí-mááthá sha gíñ buushú ñeero shimblá adaarú ñinéñ maané walá pqishí sha álé básha u sha álé dááragá alkqáábámáre alúgú. Mín mbá mathóólá Ibrahím míñ tha almádarasú áné thíkqo abúné ma fioo mugu.

Azzamaná roothó!

Alkqanúná roothó

Kqala geedíeqí máré garra roothá squruñí wálla rootha akqitho u ñgó dqokqothagú ndí rootha u rootha akqithó namuqigú. Roothuthaqi tha alú na almaqánámáré.

Rootha adqañthiña

Kqala geedíeqí kqillínámáré máré hoshala akqithó roothó zííqí tháñ tha assandúkqú u máré madiñaqi tháábá alú mbá zííqí alqáwal.

Á geedi kqala rootha u máré hoshala tháñ míñ thá rootha u máré hoshala tháñ míñ thá akqithó roothóyú «Ndá thikqinagéqí?»

Kqalagágú máré kataba rootha tha alkarásámáréyú. Kqooda assúra kqíllíñqí thá thoñorindúlén.

Kqala geedíeqí máré kataba roothá thikqi maré thá akqithó roothózííqiyú tha assandúkqú tha alkarásámaréyú. Kqalagagú sha máré gadari máré thikqa rootha arbaraqá u mungúnúñgú! Kataba rootha kqíllíñ tha assabúra are mbá zííqí tha alkítáábú (rootha dqukqúnúñ, mundí dqukqúnúñ). Nafaqaqi tha almastqara! Dqokqotha géedí dqafaruqígú máré gárra rootha tha assabúra are. Kqala geedíeqí máré kataba róóthá mbá walá zííqí geedíeqí máré muusqa móóthámáré tha mbá zííqí tha assabúra are.

-kqontqe, amazíñ, buuñú, ooñó

Kataba

Garra geedíe roothá squriñí ma almásal u ñgó kqalagágú mare ahátha thá roothá squriñí máñú ma alé nafaqaga maréqi thá roothá garra mare thá igeerá dqafáréyú.

Hathu madi gíñ níshigalá oorá?

Hathu madi gíñ bidígá róá?

Hathu madi gíñ kqóli búúñúá?

Gíñ a bádqigalá firi madi háthúá?

buu	ali	tqe	ama
kqon	me	rí	zíñ
re	ama	líañ	ñó
oo	géñ	ñú	she

1.

3.

2.

4.

1. Afanfé futhi alfúúlqi.

2.

3.

Garra

-Yóómá attalátá náñ garrañá? Sqasqríñ a walá kqóóde. Gárrathá áthíkqathá shambá kqodí sqasqariñale?

Yoom attalatá hatáñ gárra sqasqariñá kqalgalá **Ibrahím u abúné**. Náñ maané na sqa sariñalo?

Roothutháqi tha assábábá gárragalá dqokqotha alú.

Masal kqala geedíeqí shúgo. «múnzumáñ müsa adé míñ tha almadíínayú thaayúéqí. Ma alé adí né maada gíñmáñi áné buuna. Gárrathá sqasqariñálé thikqathá giñ bakqa müsa mbá buunágané.»

Kqala geediéqí máré gárra sqasqariñá thá bishiyúéqí máré ziá shambá ithigu maréqí máré gárra buá sqasqariñó ma dqukqúnúñ.

Kqala geediéqi máré madqá roothá ma katabá aré tháábá tha alkitáábú ma álé garrala mbá ma assé

Dqokqotha geedi máré gárra dqokqotha ñalú márthéqí u ñgó daagá azzámangú máré tqirthiña mootha. Dqokqotha gadí máñ áné gárra dqokqothá zííqi thá buluéqi.

Dqokqothagú «Ndá gadari áné móótháge dqokqothalé?» dqokqothagú fish ma gidi móóthá máñgú tááni. Kqóoda igeera kqíllíñqi shúgo.

Ñgó baró dqokqotha geedi dqokqothagú ithiguqi thá igeeralé.

-Gíñ buushú ñeero fiifí náñ durrané adáár tháñ?

-Náñ shábaha hathúéqí sha thámgalá gíñ buushú ñééróqi tha albáál?

-Káán hathú máátha abbá Aqíshalá náñ gíatha háthú?

Áhorathá aáñiyúléyúgú

Kqala geediéqí máré hoshala aañiyú walá maiyú ahorá tháñ mbá roothóbú. Gárra geedié rootha ma haliyu thá thoñorindú dqafaruqi. Ñgó dqokqothagú andí mbá ma assé u añgó kqalagágu máré kataba tha alkarrásá máreyú. Shákqala rootha árbaqálégú shúgo. Mín mbá kqodiñonaqi áñgó dqokqothá geedi arbaqa mbá pqadqi aregú máré kataba tha assabúrayú. Áñgó dqokqothá geediñgunuñ shíñ máré muusqu na moothá katabó geediló tha assabúra are.

- gindí, borid, kqraitha, albarááda

Ibrahím u abúné

Yooma attalátá náñ garrañá? Sqasqaríña walá kqóode. Gárrathá á thíkqathá shambá kqódí sqasqaríñale?

Áné kqala abúnéqí “Abbá alí hatháñ gárraoqí shókqoñ sha walá pqishí sha álé fia gíñ buushú ñeero” Á ábune kqalagá shíñ “Ná kqal-nó shaañíné? Áadqaakqa alúdqáyá?” Áné shíñ kqala abúnéqí “eqé walá ñgó dqaakqa alú. Lakín bakqá físh fiñóne.”

Náñ kqalala Ibirahím abunéqí shambá kqalá abuné á dqaakqa alúdqáya?

Assabá físh áné thíkqo abúné ma fio mugu. áné kqalagá “Abbá! walá aakqalóó ñgóqí gíidí sha walá pqishí álé fia gíñ buushú ñeeroá?” Á ábune kqalagá “náñ hushiñógi.

Ndá kqalé sha, “ Náñ hushiñógi?”

Gíñ thámagalí ñgó tha almádarasúneá? Walá ma fédqiñó bakqá kqólñonedqá” Kúllu yóm ñine hushi abúné thá rootha lemina ñine bákkathiñá abúné gíñ buushú fiifí.

Sha nine bakqathiñálá Ibirahím abuné gíñ buushú ñeero fiifí?

1. ____ indí	b / g
2. bori ____	dq / d
3. kqai ____ a	th / d
4. alba ____ ááda	r / g

Alkqanúná roothó

- Kqala geedíeqí máré móótha dqokqothálégú.
- Kámmu gídíñó bábáñóathá? -A gídi bábáthá taláta.
- Ndá da addáwa? -alhakim
- Alqúmúráqa kámmu maané? -A gídi tamánia sana.

Rootha adqañthiña

- Kqala geedíeqí máré garra rootha tha bishiyú u ñgó dáágá azzamangú máré garra,
- Dqokqothagú máré hoshala assúrá zííqí tháñ alqáwal u ma álé áhúlú máréqi thá róóthá adíne tháñle.
- Geedí kqíllíñ máré madíña roothaqí tháábá alú mbá shabaha márthémí shsa ma assé u ñgó akkada mandáñ aañá madíñó märénaí tháábá álú. Dqokqotha gadí dqukqúnúñ áné garra rootha aañá á shúriñólá thabá alú hu. Dqokqotha kqíllíñ baró ma móótha maré namuqí tha mbá gádí garraróqíle, ma namuqi na móóthámáré ñgó adá fish róótha máñéqí.

Rootha u alhárif

- Gárra rootha arbaqágú taláta marrát u ma geedí álé shíñ nafaqaqígú tha alkítáábámáré.
- Tha alharífá ma daadó mbá zííqí alqáwal pqadí máré sha máré kátaba rootha tha alkaráásámaréyú.
- Mín mbá katabí geedí kqíllíñ rootha arbaqákedqe tha alkaráásámaréyú. Ñgó kqala marthémí muusqa moothá katabó máré. Kámmu mbá pqííshí?
- anthamañ, uñ, bóhosq, fúle

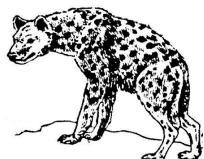

Kámmu gídíñó bábáñóathá?

Ndá da addáwa?

Alqúmúráqa kámmu maané?

1.

(a) kqontqe

2.

(b) amazíñ

3.

(d) buuñú

4.

(dq) ooñó

1.

3.

2.

4.

- Assúrálé assúrá naano maané?
- Náñ mbálé shábbaha hathúe sha gii máre?
- Sqsqariñá boridú maré anthamáñ haalá háthuyú márrayá? Rothishútha shambá haaláháneyú.

Ijahaza garraéqí

Kqala geedíeqí máré hoshala assúrálégú tháñ. Dqokqotha: «Náñ shabaha háthuéqí shá rothí sqasqariñalé?» Bakqá ágéédíñgunúñ jerabá moothá. Hoshala rootha alú tháñ, dqokqotha geedí ndá gadari shá áné gárra ma álé pqadiñogú. Dqokqothagú táání: «Náñ shabaha háthuéqí shá rothí sqasqariñalé?» Hoshala rootha fiilí tháñgú, kqala geedí gárraqiéqí kqillíñ máré thama thabá alúmáré thá akqithó roothó alú mbá zíiqí alqáwal thá rootha fiilíyú, Ndá gárrané? Táání, ndá gárra rootha kqillíñ. Shakqalathá rootha akqítho alú 2 u 3 shambalo.

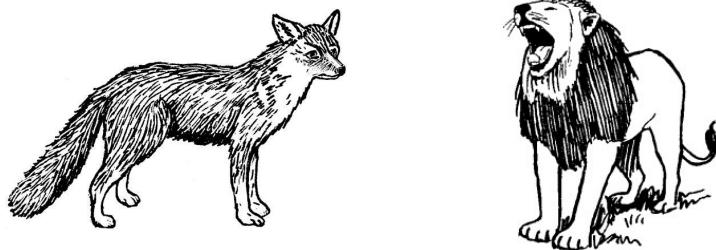
Garra

-Gárrathá á thikqathá gíñ sqúlágá bórid alú buura. Móótha roothá holiyu thá sqasqariñayú u añgó kataba tha assabúra are. Dqokqotha geedí máré garra ñgóngí. Roothu tháqí thá gíñ garragalá dqokqotha alú Kqala geedíeqí máré hoshala garrá zíiqí tháñ alqáwal tha alkitábámareyú. Kqala geedíeqí sha ñgó fedqí añgó garra marthé buá sqasqariñó mbá zíiqí alqáwal. Kqala géedíeqí kqillíñá ma ñgó álé garraqí mare shin madqá are tháábá lé aña shúriñó hu. Kqala géedíeqí kqillíñá máré muliña assandúkqa attáníqí tháábá alú ma álé garra máré. Kqala geedíeqí hassa hatháñ fédqí áñ gárrathá sqasqariñálé kqillíñkqa ma haliyu. A ásalí gadí dqukqúnúñ áné garra sqasqariñá. Ma gadilo álé garraqí kqala geedí kqillíñeqí máré shíñ madqá are tháábá tha alkitábámareyú. Kqalagágú «mín mbá kqalli sha «shuriñá hu» gadi garraqí ná ashuriñá garra hu u á fágada ma thabá alúñgáma zíiqí aaña shúriñó gadi hu.» «Láázim hathú madqatha are tháábá kqillíñáñgáma sha ali asali gadimáñ ná garra aaña shúriñola hu walá madiyú ná ma ñgo.» Añ gárrathá sqasqariñálé shúgó lámin áné kqóóda. Mín mbá gárrala sqasqariñá dqokqothá geedí dqokqóthá ithiguqi thá sqasqariñale!

- Madiñathá roothá squruñiqí tháábá alú mbá madíñ gíñ búushúqí mbá má agúr.
- Ndá pqúlá boridéqí gíñ kqala anthamañ?
- Náñ walá adóga ánthamañ tha alú buurayúéqí?
- Náñ shábhaha hathuéqí sha adí sqikqí thá sqasqariñáláyú míñ thalé?

Anthamañ u borid

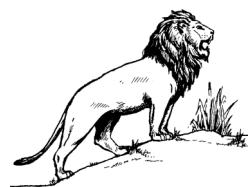

agú rá
agúrá

ña lú kqe dqe
ñalúkqedqe

faa sqí
faasqí

Anthamañ mbá ziizíñgané gábul walá zííqí ná gíñ buushú ñeeró gorne tha alfíkir. U pqishigá áttamsil mílañ. Borid shíñ ñinéñ maamañ agúrá gíñ búúshú ñeeró lakín ashíddá bás ñinéñ gídíné walá gídi alfíkir. Múnzumáñ anthamañ aháthé aañá holi gíñ búúshú ñeeró áné kqala gíñ buushú ñeeróeqí “Borid mbálé híbíhá shúgó mbá squsquathiñhá hu alí háálí gundi na ali ma shiñír.”

Gárrathá á thikqathá gíñ sqúlágá bórid alú buura.

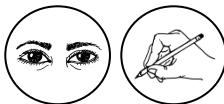
Á duásh pqúliña boridéqí sha anthamañ kqalóóqí sha ñine háá ñine gundi. Á bórid pqilá áné baró kqala sha ñine gídi alú buura u lázim áyu gíñ buushú ñeeró áné thikqu tha alú buurayú. Á ánthamañ fágada sha ñinéñ giilá alú tha alú buurá áné gashá thá kqedqe. Á bórid kqala “Wááné zíí ánthamañ? Fédqílí áqákatabiña roothá taafaguña tha alú tha alú buuráleyú.” Áné thíkqa ma shaarí. Áné ágenagá sha álé squlóó áné íshio thá kqedqe. Shambá íshioné á bórid kqalá dqíñhothági thálé áadugá na ali.

Alkqanúná roothó

Kqala geedíeqí máré gárra roothá squruñí wálla rootha akqitho u ñgó dqokqothagú ndí rootha u rootha akqithó namuqigú. Roothuthaqi tha alú na almáqnámáré.

Rootha adqañthiña

Kqala geedíeqí kqillínámáré máré hoshala akqithó roothó zííqí tháñ tha assandúkqú u máré madiñaqi tháábá alú mbá zííqí alqáwal.

Á geedi kqala rootha u máré hoshala tháñ míñ thá rootha u máré hoshala tháñ míñ thá akqithó roothóyú «Ndá thikqinagéqí?»

Kqalagágú máré kataba rootha tha alkarásámáréyú. Kqooda assúra kqíllíñqí thá thoñorindúlén.

Kqala geedíeqí máré kataba roothá thikqi maré thá akqithó roothózííqiyú tha assandúkqú tha alkarásámaréyú. Kqalagagú sha máré gadari máré thikqa rootha arbaraqá u mungúnúñgú! Kataba rootha kqíllíñ tha assabúra are mbá zííqí tha alkítáábú (rootha dqukqúnúñ, mundí dqukqúnúñ). Nafaqaqi tha almastqara! Dqokqotha géedí dqafaruqígú máré gárra rootha tha assabúra are. Kqala geedíeqí máré kataba róóthá mbá walá zííqí geedíeqí máré muusqa móóthámáré tha mbá zííqí tha assabúra are.

-borid, anthamañ, faasqí, diiñí

Kataba

Garra geedíe roothá squriñí ma almásal u ñgó kqalagágú mare ahátha thá roothá squriñí máñu ma alé nafaqaga maréqi thá roothá garra mare thá igeerá dqafáréyú.

Haala maabá ágarrañíñgó ndu!

Hoshala alkitááb tháñ!

Mathô alú!

Dqañósha!

rid	ñí	faa	thá
dii	bo	tha	du
mar	sqí	ásh	a
an	buñ	béñ	mañ

1.

3.

2.

4.

1. Mugu gaga bórid.

2.

3.

Garra

- Yóómá attalátá náñ garrañá? Sqasqríñ a walá kqóóde. Gárrathá áthíkqathá shambá kqodí sqasqariñale?

- Yoom attalatá hatáñ gárra sqasqariñá kqalgalá **Anthamañ u borid**. Náñ maané na sqa sariñalo?

- Roothutháqi tha assábábá gárragalá dqokqotha alú.

- Masal kqala geedíeqí shúgo. «múnzumáñ müsa adé míñ tha almadíínayú thaayuéqí. Ma alé adí né maada gíñmáñi áné buuna. Gárrathá sqasqariñálé thikqathá giñ bakqa müsa mbá buunágané.»

- Kqala geediéqí máré gárra sqasqariñá thá bishiyuéqí máré ziá shambá ithigu maréqí máré gárra buá sqasqariñó ma dqukqúnúñ.

- Kqala geediéqi máré madqá roothá ma katabá aré tháábá tha alkitáábú ma álé garrala mbá ma assé

- Dqokqotha geedi máré gárra dqokqotha ñalú márthéqí u ñgó daagá azzámangú máré tqirthiña mootha. Dqokqotha gadí máñ áné gárra dqokqothá zííqi thá buluéqi.

- Dqokqothagú «Ndá gadari áné móótháge dqokqothalé?» dqokqothagú fish ma gidi móóthá máñgú tááni. Kqóoda igeera kqíllíñqi shúgo.

- Ñgó baró dqokqotha geedi dqokqothagú ithiguqi thá igeeralé.

- Alhabar thithíkq nafaqaqíá?

- Náñ shábaha hathúéqí sha kqalaga ánthamañ boridéqí sha ñine badqí?

- Káán hathú mááthá borid náñ giatha háthú?

Áhorathá aáñiyúléyúgú

- Kqala geediéqí máré hoshala aañiyú walá maiyú ahorá tháñ mbá roothóbú. Gárra geedié rootha ma haliyu thá thoñorindú dqafaruqi. Ñgó dqokqothagú andí mbá ma assé u añgó kqalagágu máré kataba tha alkarrásá máreyú. Shákqala rootha árbaqálégú shúgo. Mín mbá kqodiñonaqi áñgó dqokqothá geedi arbaqa mbá pqadqi aregú máré kataba tha assabúrayú. Áñgó dqokqothá geediñgunuñ shíñ máré muusqu na moothá katabó geediló tha assabúra are.

- ber, heesh, sqakqa, allemun

Yóómá attalátá náñ garrañá? Sqasqríñ a walá kqóóde. Gárrathá áthíkqathá shambá kqódí sqasqaríñale?

Shambá wássálá bórid áné thíkqa ma dírshí áné kqalagá “Náñ giiñúa amí anthamañ? Alí hatháñ gídi alú buura.” Á ánthamañ kqalagá “Haalóóliyú laakín aabadqí walá aagádarí mbá adí. Á bórid kqalagá “Halás ááhasqúla ñgó thá gundi.

Náñ thikqá bórid ma álé gii áñthamañ?

Mín mbá kqálá bórid shambáló anthamañ pqiishágá áñ. Áné kqala “asháñ aabadqí walá aagádarí mbá adí ñgó daagé faasqí gothílí añ tháñ ma ali álé hááqí ñgó thá gundíeqí u ma ali álé buthíqi. Ñgó físh dquoosha ñalúqa doño thá diiñí mbá dámlíqi sha ali sqikqíthaqí. míñ ñgó thá gundi” Á bórid gíbila roothálé áné dquoosha ñalúkqedqe doño thá diiñí u áné daa anthamañé faasqí.

Sha nine dquoosha áñthamañ borid doño?

Mín mbá haané borid thá gundíeqí u mbá zaa máré shambá ithigá máré aáñá holi gíñ búúshu ané fia diiñiyú u áné fia na alú thá faasqí ma álé kqali gíñ buushúeqí “Alí hathú maadágiqidqa ma ali álé há borid gundi ma shiñír.”

Náñ gíá áñthamañ borid míñ mbá ithigá máré aañá holi gíñ buushú ñeero?

a e i
o u

1. be____	I / r
2. h____sh	ee / e
3. ____akqa	s / sq
4. allem____n	i / u

Alkqanúná roothó

Kqala geedíéqí máré thóóha roothá rakqasqýulgú thá roothá friyúyúéqi.

Walá ñgó dqóñóshía. - Dqoñósha!

Walá ñgó thíñiá. - Thiña!

Walá ñgó adiá. - Adá!

Rootha adqañthiña

Kqala geedíéqí máré garra rootha tha bishiyú u ñgó dáágá azzamangú máré garra, Dqokqothagú máré hoshala assúrá zííqí tháñ alqáwal u ma álé áhülú máréqi thá róóthá adíne tháñle.

Geedí kqíllíñ máré madíña roothaqí tháábá alú mbá shabaha márthémí shsa ma assé u ñgó akkada mandáñ aañá madíñó mérénaí tháábá alú. Dqokqotha gadí dqukqúnúñ áné garra rootha aañá á shúriñólá thabá alú hu. Dqokqotha kqíllíñ baró ma móótha maré namuqí tha mbá gádí garraróqíle, ma namuqi na móóthámáré ñgó adá fish róótha máñéqí.

Rootha u alhárif

Gárra rootha arbaqágú taláta marrát u ma geedí álé shíñ nafaqaqígú tha alkítáábámáré.

Tha alharífá ma daadó mbá zííqí alqáwal pqadí máré sha máré kátaba rootha tha alkaráásámaréyú.

Mín mbá katabí geedí kqíllíñ rootha arbaqákedqe tha alkaráásámaréyú. Ñgó kqala marthémí muusqa moothá katabó máré. Kámmú mbá pqííshí?

-hóóro, abuñ, báñ, duásh

Walá ñgó dqóñóshíá.

Walá ñgó thíñíá.

Walá ñgó adíá.

1.

(a) borid

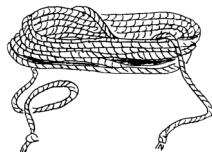

2.

(b) anthamañ

3.

(c) faasqí

4.

(d) diiñí

1.

3.

2.

4.

Garra

Roothútháqi tha gíñ gárragálá dqokqotha alú.
Kqala geedíeqí máré gárra sqasqariña tha bishiyú. Mín mbálo ñgó dqokqotha gadímañ
hássálo áné madqá are tháábá alú. Ñgó baró dqokqotha dqokqotháñgúnúñgú mbá ithíguqi
tha sqasqariñale. Daokqothá ithíguqi tha sqasqariñale.
-Gárrathá áthikqathá shambá fiá álíliañ mugu.

-Náñ bíaga áliliañ?
-Ndá kqithuo na gundí?
-Sgasqaruñale náñ ágarrañné háthú?

Booloyú

Kqala geedíeqí máré hoshala akqíthó roothó holí tháñgú tha assandúkqú. Hasqulo rootha
akqíthó míñ tha assadúkqú ñgó kátaba tha assábúúra aré ma almásal. Ñgó baró kqala
geedíeqí gía rootháñgúnúñgú tha rootha akqíthólo. Kqala geedíeqí máré gárra roothá katabó
máré áhapqunááthéqi.

-anthamañ, búúñú, afanfé, pqero

Alkqanúná roothó

Fúúdqathá gíñ búsqí aluléégú mbá thíñlá u walá mbá thíñlá.

100

Iyú moothá akqusqolé

Alílíañ

Gárrathá á thikqathá shambá fíá álilíañ mugu.

Alílíañ pqishiga úquñ. Múnzumáñ aháthé áné hía thá fuuluéqí ná bia. Á mugu haalayú. Áné da mugué diiñí ma thabákqedqe ná gúúra ná kqithú na gundi. Ná baró kqóla.

Náñ bíaga áliliañ?

Ndá kqithuo na gundí?

Sqasqaruñale náñ agárrañné háthú?

a e i
o u

mañ	búú	pqe	rid
fé	tha	be	afan
an	ñú	bo	r
dii	ro	ñí	ga

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

ajjuáfa, ñónshá, atqetqe, almánga,
squeera, dírsqiñ

A) Mbá thiñlá:

B) Mbá walá thiñlá:

— — — — —

Akqusqo 7– Thiñthíñ jahaza

Addárs 20 (Isbú 4)

- Sqúlshútha thiñthíñá thiñhá hugú tháñgáma mungunuñ.

- Thiñthíñá zíí shañíne kqallá sha thiñthíñá pqiishí?

- Hathú pqadi didíñoathá ma álegú úsaqíá?

Ijahaza garraéqí

Kqala geedíeqí márre hoshala assúrálégú tháñ. Dqokqotha: «Náñ shabaha háthuéqí shá rothí sqasqariñalé?» Bakqá ágéédíñgunúñ jerabá moothá.

Hoshala rootha alú tháñ, dqokqotha geedí ndá gadari shá áné gárra ma álé pqadiñogú.

Dqokqothagú táaní: «Náñ shabaha háthuéqí shá rothí sqsqariñalé?»

Hoshala rootha fiilí tháñgú, kqala geedí gárrraqiéqí kqillíñ márre thama thabá alúmárre thá akqithó roothó alú mbá zííqí alqáwal thá rootha fiilíyú, Ndá gárrané? Táaní, ndá gárra rootha kqillíñ. Shakqalathá rootha akqítho alú 2 u 3 shambalo.

Roothá ma muusqá

Gárra almásalá ma daadó thá alkitáábá geedúyú u ñgó dqokqotha geedí ndí booloyu namuqi tha roothayú. Madiñagagú shá alhárfá zííqí alqáhir s ñinéñ zííqí na booloyu gúdur. Dqokqotha geedí ma booloyú máñ zííqí tha roothá máñu mbá thohi almáqáná roothóqi.

Shakaqala igeerá zííqí alqáwal tháábá gambí alú tha geedile ma dqukqúnúñ márre shíñ shakqala mbá gashí ma ñalúmárre. Kqala geedíeqí shá gadari márre márre shakqala mungúnúñgú mbá hori añ. Dqokqotha geedí gíñ thikqo márre u ñgó kataba rootha tha assabúra are. Kqala geedíeqí márre ahóra roothá ma alú baabákq.

Kataba

Kqala geedíeqí márre madiñaqi tháábá alu na roothá squriñi mbá thárqi. Mín thalo baro ñgó daaga azzámangú márre garra roothá squriñi míñ aañá tharnaqi thá boolímárre. Ayú maamánáñ ná jarabá gárra thá bishiyú u áné jaraba roothá squriñiló ma gadarné sha áné kqóódaqi. Madiñagagú sha walá rootha dqukqúnúñ ñinéñ ma assé.

Kqala geedíeqí márre kataba roothá squriñi tha alkarakásamaréyú.

Kqala geediñgunuñéqí márre gárra roothá squriñi ma haliyu. Ñgo ada ñgóakkada geedí gíñ shakqali márre.

101

Jawáhiráthá maré gadíkqedqe

kqen kqé sq
kqenkqésq

mún zuñ gu núñ
múnzuñgunúñ

kqun sqú
kqunsqú

a e i
o u

1.

2.

(a). shilé

(a). alkitáb

(b). shiñír

(b). albánbar

(d). shi__

(d). al__

(dq). shi__

(dq). al__

1. Misqué kqookqól pqishigéqí.

2. Misqué _____ .

3. Misqué _____ .

Garra

-Gárrathá áthikqathá gíñ garraóola Ihlásááthá tha alq'lúmá adaarúyú.
Móótha roothá holiyu thé sqasqariñayú u añgó kataba tha assabúra are. Dqokqotha geedí
máré garra ñgóqí. Roothu thákí thé gíñ garragalá dqokqotha alú
Kqala geedíeqí máré hoshala garrá zííqí tháñ alqáwal tha alkítábámareyú. Kqala geedíeqí
sha ñgó fedqí añgó garra marthé buá sqasqariñó mbá zííqí alqáwal. Kqala géedíeqí
kqillíñá ma ñgó álé garraqí mare shin madqá are tháábá lé aña shúriñó hu. Kqala géedíeqí
kqillíñá máré muliña assandúkqa attáníqí tháábá alú ma álé garra máré. Kqala
geedíeqí hassa hatháñ fédqí áñ garrathá sqasqariñálé kqillíñkqa ma haliyu.
A ásalí gadí dqukqúnúñ áné garra sqasqariña. Ma gadilo álé garraqí kqala geedí kqillíñeqí
máré shíñ madqá are tháábá tha alkítáábá mareyú. Kqalagágú «mín mbá kqalli sha
«shuriña hu» gadi garraqí ná ashuriña garra hu u á fágada ma thabá alúñgáma zííqí aañá
shúriñó gadi hu.»
«Láázim hathú madqatha are tháábá kqillíñáñgáma sha ali asali gadimáñ ná garra aañá
shúriñóla hu walá madiyú ná ma ñgo.»
Añ gárrathá sqasqariñálé shúgó lámin áné kqóóda. Mín mbá gárrala sqasqariña dqokqothá
geedí dqokqóthá ithiguqi thé sqasqariñale!

-Madiñathá roothá squruñíqí tháábá alú mbá kqeri alqaínáátí thiñthíñu hu.
-Náñ athiñthíñlá Jawañhír gadíkqedqe kúllu yóm?
-Kquéérathá alqaínáátí thiñthíñu hu mbá gídilá Jawañhír.
-Náñ sháhaba hathúéqí sha adí sqikqí thé sqasqariñáláyú míñ thalé?

Azzamaná roothó!

Dqokqotha geedí «Ndí alqaíná thiñthíñu mbá thiñháthú? Ndí thiñthíñá pqishí háthúéqí
míllañ?

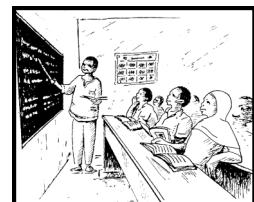
Jawáhiráthá maré gadíkqedqe

Jawáhir gídi gadí gárra shúlindu holloñoníñ mbá sqúllá Ihlás. Kúllu yóm assáqá kqunsqu kqunsqú ñinéñ áthiñthíñnéne ma álé adí tha almádarasúeqí. Gídi misqué húhúlúgú, kqenkqésq, shaashá u dqabarí lakín walá thíni máre u gídí thañgú lakín walá pqarthi máre.

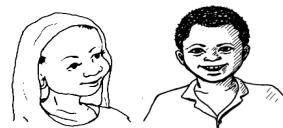

Gárrathá á thikqathá gíñ garraóóla Ihlásááthá tha alqulúmá adaarúyú.

Múnzúmáñ á Ihlásááthá gárra thiñthíñá pqiishí tha alqulúmá adaarúyú. Mín mbá mathóóné míñ tha almádarasú á Jawáhir kqalagá “Náñ gárraohá shókqóñ?” Áné kqala ñinéqí “Hatháñ gárraóó thiñthíñá pqiishí u ná físh gárráña sha walá pqishí ma maabí thíña thiñthíñ alqáina dqukkúnúñ kúllu yóm.”

Azzamaná roothó!

Alkqanúná roothó

- Kqala geedíeqí máré gárra roothá squruñí wálla rootha akqitho u ñgó dqokqothagú ndí rootha u rootha akqithó namuqigú. Roothuthaqi tha alú na almaqámáré
- Kqala geedíeqí máré gárra roothá squruñí wálla rootha akqitho u ñgó dqokqothagú. Roothuthaqi tha alú na adqáfarua máré.

Rootha adqañthiña

- Kqala geedíeqí kqillínámáré máré hoshala akqithó roothó zííqí tháñ tha assandúkqú u máré madiñaqi tháábá alú mbá zííqí alqáwal.
- Á geedi kqala rootha u máré hoshala tháñ míñ thá rootha u máré hoshala tháñ míñ thá akqithó roothoyú «Ndá thikqinagéqí?»
- Kqalagágú máré kataba rootha tha alkarásámáréyú. Kqooda assúra kqíllíñqí thá thoñorindúlé.
- Kqala geedíeqí máré kataba roothá thikqi maré thá akqithó roothózííqiyú tha assandúkqú tha alkarásámáréyú. Kqalagagú sha máré gadari máré thikqa rootha arbaraqá u mungúnúñgú! Kataba rootha kqíllíñ tha assabúra are mbá zííqí tha alkítáábú (rootha dqukqúnúñ, mundí dqukqúnúñ). Nafaqaqi tha almastqara! Dqokqotha géedí dqafaruqígú máré gárra rootha tha assabúra are. Kqala geedíeqí máré kataba róóthá mbá walá zííqí geedíeqí máré muusqa móóthámáré tha mbá zííqí tha assabúra are.
-húhúlú, gaagú, misqué, asharmútq

Kataba

- Garra geedíe roothá squriñí ma almásal u ñgó kqalagágú mare ahátha thá roothá squriñí máñú ma alé nafaqaga maréqi thá roothá garra mare thá igeerá dqafáréyú.

Maaba thiñ almóz.

Maabí thiñ almóz.

Gadi ilí.

Geedí ilí.

hú	mi	gú	sqú
gaa	lú	kqen	mútq
kqun	pqim	hú	ma
kqésq	sqé	pqíl	ashar

1.

3.

2.

4.

1. Asharmútq sqabathíñ hárañ.

2.

3.

Garra

-Yóómá attalátá náñ garrañá? Sqasqríñ a walá kqóóde. Gárrathá áthíkqathá shambá kqodí sqasqariñale?

Yoom attalatá hatáñ gárra sqasqariñá kqalgalá **Jawáhiráthá maré gadíkqedqe**. Náñ maané na sqa sariñálo?

Roothutháqi tha assábábá gárragalá dqokqotha alú.

Masal kqala geedíeqí shúgo. «múnzúmáñ müsa adé míñ tha almadíínayú thaayúéqí. Ma alé adí né maada gíñmáñi áné buuna. Gárrathá sqasqariñálé thikqathá giñ bakqa müsa mbá buunágané.»

Kqala geediéqí máré gárra sqasqariñá thá bishiyúéqí máré ziá shambá ithigu maréqí máré gárra buá sqasqariñó ma dqukqúnúñ.

Kqala geediéqi máré madqá roothá ma katabá aré tháábá tha alkitáábú ma álé garrala mbá ma assé

Dqokqotha geedi máré gárra dqokqotha ñalú márthéqí u ñgó daagá azzámangú máré tqirthiña mootha. Dqokqotha gadí máñ áné gárra dqokqothá zííqi thá buluéqi.

Dqokqothagú «Ndá gadari áné móótháge dqokqothalé?» dqokqothagú fish ma gidi móóthá máñgú tááni. Kqóoda igeera kqíllíñqi shúgo.

Ñgó baró dqokqotha geedi dqokqothagú ithiguqi thá igeeralé.

-Náñ kqalgala shá thiñthíñá pqiishí?

-Sha ñiné rafila kqunsqú harañ

-Káán hathú mááthá Jawáhir náñ gíathá há?

Áhorathá aániyúléyúgú

Kqala geediéqí máré hoshala aañiyú walá maiyú ahorá tháñ mbá roothógú. Gárra geedié rootha ma haliyu thá thoñorindú dqafaruqi. Ñgó dqokqothagú andí mbá ma assé u añgó kqalagágu máré kataba tha alkarrásá máreyú. Shákqala rootha árbaqálégú shúgo. Mín mbá kqodiñonaqi añgó dqokqothá geedi arbaqa mbá pqadqi aregú máré kataba tha assabúrayú. Añgó dqokqothá geediñgunuñ shíñ máré muusqu na moothá katabó geediló tha assabúra are.

-hambal, huhúlú, albabáya, albírish

Yooma attalátá náñ gárráñá? Sqasqríña walá kqóóde. Gárrathá á thíkqathá shambá kqódí sqasqríñale?

Ná shíñ kqalgalá Jawáhír “Gadíñkqo kqunsqú alí thiñthíñá pqiishí ñinéñ maané.” Á Ihlás shíñ kqalagá “ Hííñ kqunsqú pqishí lakín ma thiñalá ñine dqukqúnúñ kúllu yóm walá pqari badqíñgíñ are.”

Ndá kqalaqi, “ Kqunsqú alí thiñthíñá pqiishí ñinéñ maané”?

Á Jawáhir kqala Ihláséqí “Náñdqá giiña?” Á Ihlás shíñ kqalagá “Añ thiña misqué húhúlú múnzuñgunúñ u áñ pqartha tháñ áñ thiña na ir múnzuñgunúñ.”

Náñ kqálálá Ihlás didinéqí shambá kqalané, “ Náñdqá giiña?”

Mín mbáló á Jawáhir baró áthiñthiña gadíkqedqe Ihlás thiñthíñá pqiishí alqáíná hórí añ míllañ.

Náñ áthiñthiñágálá Jawáhír gadíkqedqe thiñthíñá pqiishí?

1. ha ____ bal	m / n
2. ____ uhúlú	b / h
3. albabá ____ a	y / h
4. albíri ____	sh / s

Alkqanúná roothó

Kqala geedíeqí máré thóóha rothá squruñí ma katabáqí thá gíñ zííqí dqukqúnúñ thambá hori aañúéqí.

Thañ thiñ ñeera.	Thaañí thiñ ñeera.
Gali thiñ eeshé.	Geelí thiñ eeshé.
Musháñ harí.	Musháñí harí.

Rootha adqañthiña

Kqala geedíeqí máré garra rootha tha bishiyú u ñgó dáágá azzamangú máré garra, Dqokqothagú máré hoshala assúrá zííqí tháñ alqáwal u ma álé áhulú máréqi thá róóthá adíne tháñle.

Geedí kqíllíñ máré madíña roothaqí tháábá alú mbá shabaha márthéqí shsa ma assé u ñgó akkada mandáñ aañá madíñó márénai tháábá álú. Dqokqotha gadí dqukqúnúñ áné garra rootha aañá á shúriñólá thabá alú hu. Dqokqotha kqíllíñ baró ma móótha maré namuqí tha mbá gádí garraróqíle, ma namuqi na móóthámáré ñgó adá fish róótha máñéqí.

Rootha u alhárif

Gárra rootha arbaqágú taláta marrát u ma geedí álé shíñ nafaqaqígú tha alkítáábámáré.

Tha alhárifá ma daadó mbá zííqí alqáwal pqadí máré sha máré kátaba rootha tha alkáráásámaréyú.

Mín mbá katabí geedí kqíllíñ rootha arbaqákedqe tha alkáráásámaréyú. Ñgó kqala marthéqí muusqa moothá katabó máré. Kámmú mbá pqííshí?
-húhúlú, hulíli, guula, kqunsqú

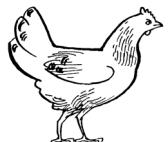

Thañ thiñ ñeera.

Gali thiñ eeshé.

Musháñ harí.

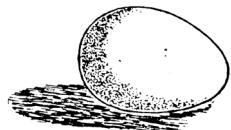
1.

___ (a) húhúlú

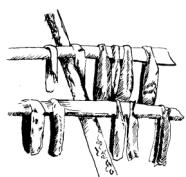

2.

___ (b) gaagú

3.

___ (d) misqué

4.

___ (dq) asharmútq

1.

3.

2.

4.

-Kqéérathá alqíddágú úusaalá tháñ hu mbá madihá

-Gíñ thámóólá thá muyú shááñ giiné kqoñkqongané?

Ijahaza garraéqí

Kqala geedíeqí máré hoshala assúrálégú tháñ. Dqokqotha: «Náñ shabaha háthuéqí shá rothí sqasqariñalé?» Bakqá ágéédíñgunúñ jerabá moothá.

Hoshala rootha alú tháñ, dqokqotha geedí ndá gadari shá áné gárra ma álé pqadiñogú.

Dqokqothagú táaní: «Náñ shabaha háthuéqí shá rothí sqsqariñalé?»

Hoshala rootha fiilí tháñgú, kqala geedí gárrraqiéqí kqíllíñ máré thama thabá alúmáré thá akqithó roothó alú mbá zíiqí alqáwal thá rootha fiilíyú, Ndá gárrané? Táaní, ndá gárra rootha kqíllíñ. Shakqalathá rootha akqítho alú 2 u 3 shambalo.

Roothá ma muusqá

Gárra almásalá ma daadó thá alkitáábá geedúyú u ñgó dqokqotha geedí ndí booloyu namuqi tha roothayú. Madiñagagú shá alhárifá zíiqí alqáhir s ñinéñ zíiqí na booloyu gúdur. Dqokqotha geedí ma booloyú máñ zíiqí tha roothá máñú mbá thohi almáqáná roothóqi.

Shakaqala igeerá zíiqí alqáwal tháábá gambí alú tha geedíle ma dqukqúnuñ máré shíñ shakqala mbá gashí ma ñalúmáré. Kqala geedíeqí shá gadari máré shakqala mungúnúñgú mbá hori añ. Dqokqotha geedí gíñ thikqo máré u ñgó kataba rootha tha assabúra are. Kqala geedíeqí máré ahóra roothá ma alú baabákq.

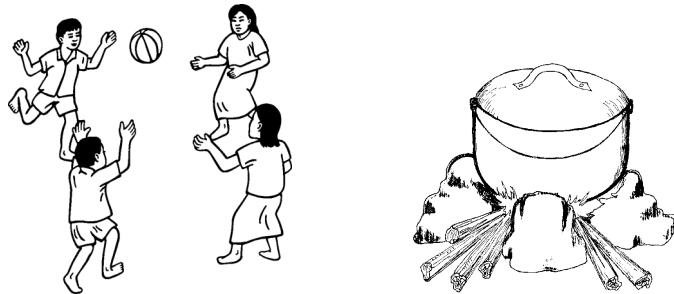
Kataba

Kqala geedíeqí máré madiñaqi tháábá alu na roothá squriñi mbá thárqi. Mín thalo baro ñgó daaga azzámangú máré garra roothá squriñi míñ aañá tharnaqi thá boolímáré. Ayú maamánáñ ná jarabá gárra thá bishiyú u áné jaraba roothá squriñiló ma gadarné sha áné kqóódaqi. Madiñagagú sha walá rootha dqukqúnúñ ñinéñ ma assé.

Kqala geedíeqí máré kataba roothá squriñi tha alkarakásámaréyú.

Kqala geediñgunuñéqí máré gárra roothá squriñi ma haliyu. Ñgo ada ñgóakkada geedí gíñ shakqali máré.

Niqimát thá geedíkqedqele

kqon kqo né
kqonkqoné

bá kqí shé lá
bákqíshélá

pqíl tha lá
pqílthalá

a e i
o u

1.

2.

(a). pq <u>aa</u> lí	(a). di <u>id</u> qa
(b). pq <u>aa</u> gú	(b). di <u>ir</u> a
(d). pq <u>aa</u> __	(d). di <u>i</u> __
(dq). pq <u>aa</u> __	(dq). di <u>i</u> __

1. Múna úúsaqí.

2. Muna _____ .

3. Muna _____ .

Garra

-Gárrathá á thikqathá gíñ pqishí geedí Niqimátéqí.

Móótha roothá holiyu thé sqasqariñayú u añgó kataba tha assabúra are. Dqokqotha geedí márre garra ñgóqí. Roothu thágí thé gíñ garragalá dqokqotha alú

Kqala geedíeqí márre hoshala garrá zííqí tháñ alqáwal tha alkitábámareyú. Kqala geedíeqí sha ñgó fedqí añgó garra marthé buá sqasqariñó mbá zííqí alqáwal. Kqala géedíeqí kqillíñá ma ñgó álé garraqí mare shin madqá are tháábá lé aña shúriñó hu. Kqala géedíeqí kqillíñá márre muliña assandúkqa attáníqí tháábá alú ma álé garra márre. Kqala geedíeqí hassa hatháñ fédqí áñ garrathá sqasqariñálé kqillíñkqa ma haliyu.

A ásalí gadí dqukqúnúñ áné garra sqasqariña. Ma gadilo álé garraqí kqala geedí kqillíñeqí márre shíñ madqá are tháábá tha alkitáábá mareyú. Kqalagágú «mín mbá kqalli sha «shuriña hu» gadi garraqí ná ashuriña garra hu u á fágada ma thabá alúñgáma zííqí aaña shúriñó gadi hu.»

«Láázim hathú madqatha are tháábá kqillíñáñgáma sha ali asali gadimáñ ná garra aaña shúriñola hu walá madiyú ná ma ñgo.»

Añ gárrathá sqasqariñálé shúgó lámin áné kqóóda. Mín mbá gárrala sqasqariña dqokqothá geedí dqokqóthá ithiguqi thé sqasqariñale!

-Madiñathá roothá squruñíqí tháábá alú mbá rothí hú géedí Niqimat.

-Kámmu geedí gidílá Niqimat? Ndálááthá?

-Náñ thámalá Niqimat thámuyú?

-Náñ sháhaba hathúéqí sha adí sqíkqí míñ thalé?

Azzamaná roothó!

Dqokqotha geedí yóómí thañgama a mmáñó ñinéñ ú úsaqíá? Roothuqi thé geedile alquásá wa lá ashúkqúlá niñó ñiné dqukqúnúñ ñinéñ maané lé mbá maabá idale mmaané. Nánóqí?

Niqimát thá geedíkqedqe

Gábúl ammá Niqimát gugúdiñí thá geedíkqedqe
mbágu sqúllá Karíma, Hámíd, Jááfar u Háwa.

Geedíkqedqe mbálégú walá pqishiga áñgú shá máré
gúda thá máre ma didínémáre shaarí.

Gárrathá á thikqathá gíñ pqishí geedí Niqimátéqí.

Múnzúmáñ ammá Niqimát aháthé áné tháma aagu
thámuyú ma ñine álé adí thá gafúeqí. Áné kqalho
geedíkqedqéqí shá máré fúlhoole iñ u shá máré
kqíthího alú thá firi. Shambá dqafára ñine gúndíyu á
géédí záá tha aqiliyúeqí lémina didínémáre
mathóóqí míñ thá gafú.

Azzamaná roothó!

Alkqanúná roothó

Kqala geedíeqí máré gárra roothá squruñí wálla rootha akqitho u ñgó dqokqothagú.
Roothuthaqí tha alú na adqáfarua máré.

Rootha adqañthiña

Kqala geedíeqí kqillínámáré máré hoshala akqithó roothó zííqí tháñ tha assandúkqú u máré madiñaqi tháábá alú mbá zííqí alqáwal.

Á geedi kqala rootha u máré hoshala tháñ míñ thá rootha u máré hoshala tháñ míñ thá akqithó roothóyú «Ndá thikqinagéqí?»

Kqalagágú máré kataba rootha tha alkarásámáréyú. Kqooda assúra kqíllíñqí thá thoñorindulé.

Kqala geedíeqí máré kátaba roothá thikqi maré thá akqithó roothózííqiyú tha assandúkqú tha alkarásámaréyú. Kqalagagú sha máré gadari máré thikqa rootha arbaraqá u mungúnúñgú! Kátaba rootha kqíllíñ tha assabúra are mbá zííqí tha alkítáábú (rootha dqukqúnúñ, mundí dqukqúnúñ). Nafaqaqi tha almastqara! Dqokqotha géedí dqafaruqígú máré gárra rootha tha assabúra are. Kqala geedíeqí máré kátaba róóthá mbá walá zííqí geedíeqí máré muusqa móóthámáré tha mbá zííqí tha assabúra are.

-aagu, afiõnkqo, asharámbe, alkóóre

Kataba

Garra geedíe roothá squriñí ma almásal u ñgó kqalagágú mare ahátha thá roothá squriñí máñu ma alé nafaqaga maréqi thá roothá garra mare thá igeerá dqafáréyú.

Miagú gódi mááda.
Dárwashgú thiñ gíñ ñooné.
Shúligú dáárá alú.
Mugugú gaga bórid.

aa	al	asha	gá
afi	óñ	rám	aba
dqí	gu	da	re
be	la	kóó	kqo

1. _____

3. _____

2. _____

4. _____

1. Hááshi pqarthi ir.

2. _____

3. _____

Garra

-Yooma attalátá náñ garrañá? Sqasqríña walá kqóode. Gárrathá á thíkqathá shambá kqodí sqasqariñale?

-Yoom attalatá hatáñ gárra sqasqariñá kqalgalá **Niqimát thá geedíkqedqe**. Náñ maané na sqa sariñalo?

Roothutháqi tha assábábá gárragalá dqokqotha alú.

Masal kqala geedíeqí shúgo. «múnzumáñ müsa adé míñ tha almadíínayú thaayuéqí. Ma alé adí né maada gíñmáñi áné buuna. Gárrathá sqasqariñálé thikqathá giñ bakqa müsa mbá buunágané.»

Kqala geediéqí máré gárra sqasqariñá thá bishiyúéqí máré ziá shambá ithigu maréqí máré gárra buá sqasqariñó ma dqukqúnúñ.

Kqala geediéqi máré madqá roothá ma katabá aré tháábá tha alkitáábú ma álé garrala mbá ma assé

Dqokqotha geedi máré gárra dqokqotha ñalú márthéqí u ñgó daagá azzámangú máré tqirthiña mootha. Dqokqotha gadí máñ áné gárra dqokqothá zííqi thá buluéqi.

Dqokqothagú «Ndá gadari áné móótháge dqokqothalé?» dqokqothagú fish ma gidi móóthá máñgú tááni. Kqóoda igeera kqillíñqi shúgo.

Ñgó baró dqokqotha geedi dqokqothagú ithiguqi thá igeeralé.

-Náñ kqikqíñgalá aagu alú thá firi ma thamalá thamuyú?

-Hulañ sha ñiné dúrrane máábi?

-Náñ garra hathú tha sqasqariñaleyú?

Áhorathá aáñiyúléyúgú

Kqala geediéqí máré hoshala aañiyú walá maiyú ahorá tháñ mbá roothóbú. Gárra geedié rootha ma haliyu thá thoñorindú dqafaruqi. Ñgó dqokqothagú andí mbá ma assé u añgó kqalagágu máré kataba tha alkarrásá máreyú. Shákqala rootha árbaqálégú shúgo. Mín mbá kqodiñonaqi áñgó dqokqothá geedi arbaqa mbá pqadqi aregú máré kataba tha assabúrayú. Áñgó dqokqothá geediñgunuñ shíñ máré muusqu na moothá katabó geediló tha assabúra are.

-adarhaddqí, gugúñí, dquoñ, gisqe

Yooma attalátá náñ gárrañá? Sqasqaríña walá kqóóde. Gárrathá á thíkqathá shambá kqódí sqasqaríñale?

Á dídinemaré thíkqóó gíñ bakqané thá múyú ma dááré ma kqonkqoné áné pqílā míllañ. Shambá mathô géédí are míñ aañá hoolo máré máré kqala sha álé daa márthé gíñ thiñi máré.

Ndá tharô wasala thaayú?

Á dídinemaré kqalagágú “Alí gíñ zióó sha thiñhánné bakqó háthú ná dááré.” Á géédí kqalá “ U walá gíñmáñ zííqínné yaqani mbá thiññayá?” Á dídinemaré kqalagá “Walá zííqí.”

Shambá mathô géédí náñ kqalagane didínémáré?

“Thiñathá huyúñgáma.” Ma ñine álé pqíli u áné farága shimingú á géédí baró kqalá “Ñkán hatháñ shákqalóóthe thá gíñ bakqíshélá thá muyú walá hatháñ pqílthalá u walá hatháñ thúrthá gíñ thiñña.”

Náñ gesaga géédí nduyú?

a e i
o u

1. adar ____ adqí f / h

2. gugú ____ í n / ñ

3. dq ____ ñ ó / o

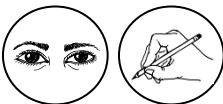
4. g ____ sqe ii / i

Alkqanúná roothó

Kqala geedíeqí mare thóóha roothá ma katabáqí thá gíñ zííqí dqukqúnúñ thambá hori aañúéqí.

aagu	aagugú
boñgór	boñgórí
baráñ	baráñí
misqué	misqégú
másqbaalá	maasqíbiiló

Rootha adqañthiña

Kqala geedíeqí máré garra rootha tha bishiyú u ñgó dáágá azzamangú máré garra, Dqokqothagú máré hoshala assúrá zííqí tháñ alqáwal u ma álé áhülú máréqi thá róóthá adíne tháñle.

Geedí kqíllíñ máré madíñä roothaqí tháábá alú mbá shabaha márthémí shsa ma assé u ñgó akkada mandáñ aañá madíñö márénai tháábá álú. Dqokqotha gadí dqukqúnúñ áné garra rootha aañá á shúriñólá thabá alú hu. Dqokqotha kqíllíñ baró ma móótha maré namuqí tha mbá gádí garraróqíle, ma namuqi na móóthámáré ñgó adá fish róótha máñéqí.

Rootha u alhárif

Gárra rootha arbaqágú taláta marrát u ma geedí álé shíñ nafaqaqígú tha alkítáábámáré.

Tha alhárifá ma daadó mbá zííqí alqáwal pqadí máré sha máré kátaba rootha tha alkaráásámaréyú.

Mín mbá katabí geedí kqíllíñ rootha arbaqákedqe tha alkaráásámaréyú. Ñgó kqala marthémí muusqa moothá katabó máré. Kámmú mbá pqíishí?
-alkóóre, adqadqáfat, awár, hárañ

aagu boñgóر baráñ
misqué másqbaalá

1.

— (a) aagu

2.

— (b) afióñkqo

3.

— (d) asharámbe

4.

— (dq) alkóóre

1.	3.
2.	4.

-Giñlégú madiháqi tha assúrayú náñ shábbahané hathúéqí sha maa máré?

-Ma hathú ágenálá náñ gii háthú? Hathú íshitíá? Náánoqí?

Ijahaza garraéqí

Kqala geedíéqí máré hoshala assúrálégú tháñ. Dqokqotha: «Náñ shabaha háthúéqí shá rothí sqasqariñalé?» Bakqá ágéédíñgunúñ jerabá moothá.

Hoshala rootha alú tháñ, dqokqotha geedí ndá gadari shá áné gárra ma álé pqadiñogú.

Dqokqothagú táaní: «Náñ shabaha háthúéqí shá rothí sqsqariñalé?»

Hoshala rootha fiilí tháñgú, kqala geedí gárrraqiéqí kqíllíñ máré thama thabá alúmáré thá akqithó roothó alú mbá zíiqí alqáwal thá rootha fiilíyú, Ndá gárrané? Táaní, ndá gárra rootha kqíllíñ. Shakqalathá rootha akqítho alú 2 u 3 shambalo.

Roothá ma muusqá

Gárra almásalá ma daadó thá alkitáábá geedúyú u ñgó dqokqotha geedí ndí booloyu namuqi tha roothayú. Madiñagagú shá alhárifá zíiqí alqáhir s ñinéñ zíiqí na booloyu gúdur. Dqokqotha geedí ma booloyú máñ zíiqí tha roothá máñú mbá thohi almáqáná roothóqi.

Shakaqala igeerá zíiqí alqáwal tháábá gambí alú tha geedíle ma dqukqúnuñ máré shíñ shakqala mbá gashí ma ñalúmáré. Kqala geedíéqí shá gadari máré shakqala mungúnúñgú mbá hori añ. Dqokqotha geedí gíñ thikqo máré u ñgó kataba rootha tha assabúra are. Kqala geedíéqí máré ahóra roothá ma alú baabákq.

Kataba

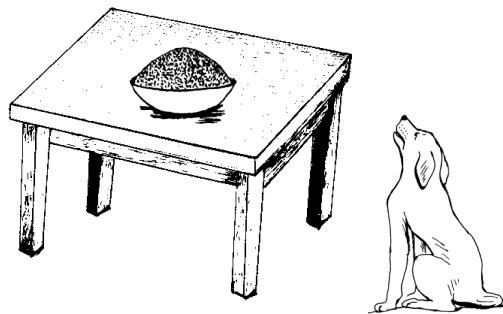
Kqala geedíéqí máré madiñaqi tháábá alu na roothá squriñi mbá thárqi. Mín thalo baro ñgó daaga azzámangú máré garra roothá squriñi míñ aañá tharnaqi thá boolímáré. Ayú maamánáñ ná jarabá gárra thá bishiyú u áné jaraba roothá squriñiló ma gadarné sha áné kqóódaqi. Madiñagagú sha walá rootha dqukqúnúñ ñinéñ ma assé.

Kqala geedíéqí máré kataba roothá squriñí tha alkarakásámaréyú.

Kqala geediñgunuñéqí máré gárra roothá squriñi ma haliyu. Ñgo ada ñgóakkada geedí gíñ shakqali máré.

111

Búshra

kqi thóó gé
kqithóogé

pqo ho
pqoho

ú sa qí
úsaqí

a e i
o u

1.

2.

(a). horoñ

(a). dqabarí

(b). hozí

(b). dqafáré

(d). ho__

(d). dqa__

(dq). ho__

(dq). dqa__

1. Iñish rafílá hárañ tháñ.

2. Iñish

3. Iñish

Garra

-Gárrathá á thikqatha gíñ shuní Búshuréqí.

Móótha roothá holiyu thé sqasqariñayú u añgó kataba tha assabúra are. Dqokqotha geedí méré garra ñgóqí. Roothu thákí thé gíñ garragalá dqokqotha alú

Kqala geedíeqí méré hoshala garrá zíiqí tháñ alqáwal tha alkítábámareyú. Kqala geedíeqí sha ñgó fedqí añgó garra marthé buá sqasqariñó mbá zíiqí alqáwal. Kqala géedíeqí kqillíñá ma ñgó álé garraqí mare shin madqá are tháábá lé aña shúriñó hu. Kqala géedíeqí kqillíñá méré muliña assandúkqa attáníqí tháábá alú ma álé garra méré. Kqala geedíeqí hassa hatháñ fédqí áñ garrathá sqasqariñálé kqillíñkqa ma halíyu.

A ásalí gadí dqukqúnúñ áné garra sqasqariña. Ma gadilo álé garraqí kqala geedí kqillíñeqí méré shíñ madqá are tháábá tha alkítábá mareyú. Kqalagágú «mín mbá kqalli sha «shuriñá hu» gadi garraqí ná ashuriñá garra hu u á fágada ma thabá alúñgáma zíiqí aaña shúriñó gadi hu.»

«Láázim hathú madqatha are tháábá kqillíñáñgáma sha ali asali gadimáñ ná garra aaña shúriñola hu walá madíyú ná ma ñgo.»

Añ gárrathá sqasqariñálé shúgó lámin áné kqóoda. Mín mbá gárrala sqasqariña dqokqothá geedí dqokqóthá ithiguqi thé sqasqariñale!

-Madiñathá roothá squriñíqi tháábá alú mbá rothi shambá giilá Búshura ma agenála?

-Náñ kqalalá sha alé agenaga Búshura?

-Ndá ágená Búshura?

-Náñ shábaha hathúéqí sha adí sqíkqí míñ thalé?

Azzamaná roothó!

Kqala geediéqí méré kqeera gíñ thiñia míñ na ile, sqisqia are, arisqa na aré thirthú, shashá, albénjél (carrot), almóz, alburtukán, bilia, ashátha, atqamátqim/ ambanatqúr), albabáya, alfigil, kqitha.

Búshra

Búshura gadí gárra shúli ndu hollóñoníñ ñinéñ maa-né. Mbá gúdigané walá pqishiga áñ sha álé ágena ñine. Ma maabi kqále shá álé agéna ñiné ané pqilá u ané búúna maabí alú. Múnzumáñ didíné aháthé áné gúúza tqukqa u fírí gísquilá alqíddayú tháñ walá zié.

Gárrathá á thikqatha gíñ shuní Búshuréqí.

Á dídine kqalagá “Billáhi gadíñkqo buuná ñgó kqithóogé firi áágísqa alqíddayú tháñ.” Á Búshura pqilá u áné ahátha áné buuna ma ñine álé kqali didíneqí “Walá dugílí ñgóqí. Alí gíñ sqáríyunnegú. Náñ giiñó thá firi.” Mín mbálo áné ahátha áné buuna áné dqafára. Didíné baró pqilé míllañ.

Azzamaná roothó!

Alkqanúná roothó

- Kqala geedíeqí máré gárra roothá squruñí wálla rootha akqitho u ñgó dqokqothagú ndí rootha u rootha akqithó namuqigú. Roothuthaqi tha alú na almaqámáré
- Kqala geedíeqí máré gárra roothá squruñí wálla rootha akqitho u ñgó dqokqothagú. Roothuthaqi tha alú na adqáfarua máré.

Rootha adqañthiña

- Kqala geedíeqí kqillínámáré máré hoshala akqithó roothó zíiqí tháñ tha assandúkqú u máré madiñaqi tháábá alú mbá zíiqí alqáwal.
- Á geedi kqala rootha u máré hoshala tháñ míñ thá rootha u máré hoshala tháñ míñ thá akqithó roothoyú «Ndá thikqinagéqí?»
- Kqalagágú máré kataba rootha tha alkarásámáréyú. Kqooda assúra kqíllíñqí thá thoñorindúlé.
- Kqala geedíeqí máré kataba roothá thikqi maré thá akqithó roothózíiqiyú tha assandúkqú tha alkarásámáréyú. Kqalagagú sha máré gadari máré thikqa rootha arbaraqá u mungúnúñgú! Kataba rootha kqíllíñ tha assabúra are mbá zíiqí tha alkítáábú (rootha dqukqúnúñ, mundí dqukqúnúñ). Nafaqaqi tha almastqara! Dqokqotha géedí dqafaruqígú máré gárra rootha tha assabúra are. Kqala geedíeqí máré kataba róóthá mbá walá zíiqí geedíeqí máré muusqa móóthámáré tha mbá zíiqí tha assabúra are.
- adqadqáfat, ajjábana, hulíli, awár

Kataba

- Garra geedíe roothá squriñí ma almásal u ñgó kqalagágú mare ahátha thá roothá squriñí máñú ma alé nafaqaga maréqi thá roothá garra mare thá igeerá dqafáréyú.

Maaba idelé be bolo.

Maabí fáálé be bolo.

Niñé ólgíñí.

Míhi ólgíñí.

<i>adqa</i>	<i>li</i>	<i>r</i>	<i>ajja</i>
<i>iñí</i>	<i>dqá</i>	<i>ba</i>	<i>sh</i>
<i>lí</i>	<i>y</i>	<i>fat</i>	<i>hu</i>
<i>awa</i>	<i>gá</i>	<i>na</i>	<i>ashá</i>

1.

3.

2.

4.

1. **Gaagú thiñlá.**

2.

3.

Garra

-Yooma attalátá náñ garrañá? Sqasqríña walá kqóode. Gárrathá á thíkqathá shambá kqodí sqasqariñale?

Yoom attalatá hatáñ gárra sqasqariñá kqalgalá **Búshra**. Náñ maané na sqa sariñalo?

Roothutháqi tha assábábá gárragalá dqokqotha alú.

Masal kqala geedíeqí shúgo. «múnzumáñ müsa adé míñ tha almadíínayú thaayuéqí. Ma alé adí né maada gíñmáñi áné buuna. Gárrathá sqasqariñálé thikqathá giñ bakqa müsa mbá buunágané.»

Kqala geediéqí máré gárra sqasqariña thá bishiyuéqí máré ziá shambá ithigu maréqí máré gárra buá sqasqariñó ma dqukqúnúñ.

Kqala geediéqi máré madqá roothá ma katabá aré tháábá tha alkítáábú ma álé garrala mbá ma assé

Dqokqotha geedi máré gárra dqokqotha ñalú márthéqí u ñgó daagá azzámangú máré tqirthiña mootha. Dqokqotha gadí máñ áné gárra dqokqothá zííqi thá buluéqi.

Dqokqothagú «Ndá gadari áné móótháge dqokqothalé?» dqokqothagú fish ma gidi móóthá máñgú tááni. Kqóoda igeera kqillíñqi shúgo.

Ñgó baró dqokqotha geedi dqokqothagú ithiguqi thá igeeralé.

-Aqishiñ shíñ pqishía? Nánóqí?

-Náñ shábaha hathúéqí sha pqilagala Búshra?

-Sqasqariñálé náñ agarrañné hathú?

Áhorathá aániyúléyúgú

Kqala geediéqí máré hoshala aañiyú walá maiyú ahorá tháñ mbá roothógú. Gárra geedié rootha ma haliyu thá thoñorindú dqafaruqi. Ñgó dqokqothagú andí mbá ma assé u añgó kqalagágu máré kataba tha alkarrásá máreyú. Shákqala rootha árbaqálégú shúgo. Mín mbá kqodiñonaqi áñgó dqokqothá geedi arbaqa mbá pqadqi aregú máré kataba tha assabúrayú. Áñgó dqokqothá geediñgunuñ shíñ máré muusqu na moothá katabó geediló tha assabúra are.

-ndu, iisqú, márshí, thuutha

Yooma attalátá náñ garrañá? Sqasqríña walá kqóóde. Gárrathá á thíkqathá shambá kqódí sqasqríñale?

Shambá wákkaránéqi áné adá ma pqílí áné bakqa hández thá pqoho. Ma ñine álé zíí thá firú á gáli adó áné thiñho tqukqaqi. Shambá mathóóné áné thíkqo tqukqa ma kqóodá gáli alú. Áné pqilá míllañ.

Ma Búshra didíné zííqí wááné thiña gálí tqukqaqi?

Shambá gúda áñ baalá shúgó á Búshura wássalo áné kqala mmáánéqí “Ándí tqukqá daaroólágéqí?” Á dídine kqalagá “Alí ma ali álé zííqí thá firú aathíkqó gali ma thiña tqukqaqi walá zííqí na gíñ daalí ñgóqí.”

Wááné ziólá Búshra?

“Alí thabá dqukqúnúñ walá kqúkqi are. Ndá kqalóó ñgoqí sha geedí walá gádarigú máré pqaada didínááthá ma alégú úsúaqí?” Á Búshra baró kqala míñ shókqóñ walá ali íshi ñgóqí.

Náñ kqalgalá “Sha thabá dqukqúnúñ walá kqúkqi are”?

a e i
o u

1. ____ du	ñ / n
2. iisq ____	ú / u
3. má ____ shí	r / s
4. ____ uutha	th / d

Alkqanúná roothó

Kqala geedíeqí máré ahulu roothá zííqíqi tha assandúkqú mare già roothá squruñí than.
Másal: Niñé mú alú.

Rootha adqañthiña

Kqala geedíeqí máré garra rootha tha bishiyú u ñgó dáágá azzamangú máré garra,
Dqokqothagú máré hoshala assúrá zííqí tháñ alqáwal u ma álé áhulú máréqi thá róothá
adíne tháñle.

Geedí kqillíñ máré madíña roothaqí tháábá alú mbá shabaha márthémí shsa ma assé u ñgó
akkada mandáñ aañá madíñó märénaí tháábá alú. Dqokqotha gadí dqukqúnúñ áné garra
rootha aañá á shúriñólá thabá alú hu. Dqokqotha kqillíñ baró ma móótha maré namuqí tha
mbá gádí garraróqíle, ma namuqi na móóthámáré ñgó adá fish róotha máñéqí.

Rootha u alhárif

Gárra rootha arbaqágú taláta marrát u ma geedí álé shíñ nafaqaqígú tha alkítáábámáré.

Tha alharífá ma daadó mbá zííqí alqáwal pqadí máré sha máré kátaba rootha tha
alkaráásámaréyú.

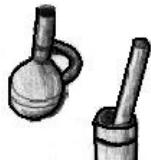
Mín mbá katabí geedí kqillíñ rootha arbaqákedqe tha alkaráásámaréyú. Ñgó kqala
marthémí muusqa moothá katabó máré. Kámmú mbá pqííshí?

-ajjábaná, iñísh,gáy, kqíírí

niñe míhi maabá idelé
 maabí fáálé muu mú kqesqi
 madqín alú báñgú

1.

 (a) adqadqáfat

2.

 (b) awár

3.

 1 (d) ajjábana

4.

 (dq) hulíli

1.

3.

2.

4.

-Geedílegú madiháqi tha assúrá buluyú náñ shábbaha hathué sha gii máré?

-Iirá dqaashí ma méeralá náñ giiné? Nánoqí?

Ijahaza garraéqí

Kqala geedíeqí máré hoshala assúrálégú tháñ. Dqokqotha: «Náñ shabaha háthuéqí shá rothí sqasqariñalé?» Bakqá ágéédíñgunúñ jerabá moothá.

Hoshala rootha alú tháñ, dqokqotha geedí ndá gadari shá áné gárra ma álé pqadiñogú.

Dqokqothagú táaní: «Náñ shabaha háthuéqí shá rothí sqasqariñalé?»

Hoshala rootha fiilí tháñgú, kqala geedí gárrraqiéqí kqillíñ máré thama thabá alúmáré thá akqithó roothó alú mbá zíiqí alqáwal thá rootha fiilíyú, Ndá gárrané? Táaní, ndá gárra rootha kqillíñ. Shakqalathá rootha akqítho alú 2 u 3 shambalo.

Garra

-Gárratha áthikqatha gíñ kqaalatquogalá Almákiáthá maré Abdu.

Móótha roothá holiyu thá sqasqariñayú u añgó kataba tha assabúra are. Dqokqotha geedí máré garra ñgójí. Roothu thákí thá gíñ garragalá dqokqotha alú

Kqala geedíeqí máré hoshala garrá zíiqí tháñ alqáwal tha alkitábámareyú. Kqala geedíeqí sha ñgó fedqí añgó garra marthé buá sqasqariñó mbá zíiqí alqáwal. Kqala géedíeqí kqillíñá ma ñgó álé garraqí mare shin madqá are tháábá lé aña shúriñó hu. Kqala géedíeqí kqillíñá máré muliña assandúkqa attániqí tháábá alú ma álé garra máré. Kqala geedíeqí hassa hatháñ fédqí áñ garrathá sqasqariñálé kqillíñkqa ma haliyu.

A ásalí gadí dqukqúnúñ áné garra sqasqariña. Ma gadilo álé garraqí kqala geedí kqillíñeqí máré shíñ madqá are tháábá tha alkitábá mareyú. Kqalagágú «mín mbá kqalli sha «shuriña hu» gadi garraqí ná ashuriña garra hu u á fágada ma thabá alúñgáma zíiqí aaña shúriñó gadi hu.»

«Láázim hathú madqatha are tháábá kqillíñáñgáma sha ali asali gadimáñ ná garra aaña shúriñola hu walá madiyú ná ma ñgo.»

Añ gárrathá sqasqariñálé shúgó lámin áné kqóoda. Mín mbá gárrala sqasqariña dqokqothá geedí dqokqóthá ithiguqi thá sqasqariñale!

-Madiñathá roothá squriñíqi tháábá alú mbá rothi hú almadarasá Almákiáthá.

-Abduáthá shulindu kámmu gárra máré?

-Ndá mééra iirá dqaashi?

-Náñ shábbaha hathuéqí sha adí sqíkqí míñ thalé?

Haashí mió

haa shi
haashi

aba dqá
abadqá

dqaa shí
dqaashí

Ábduathá maré Almáki geedí gárra shúlindu hol-loñóníñ tha almádarasá thá Undulúyú ñinéñ maa máré. Maré holloñoníñ haashí mió ñinéñ maa máré. Mín mbá mathí máré mín tha almádarasú u mbá kqádda máréqi máré pqúdá mia alugú. Miagú ee máré gídi geedígú u pqarthi máré.

Gárratha á thikqatha gíñ kqaalatquogalá Almákiáthá máré Abdu.

Mbá Almáki míñ mbá pqarthináné gídigané alkóós baalá mbá ábadqináne tháñ. Mbá Ábdu shíñ ma dqaashí ñinéñ mérnáne.

Alyóómamáñ máré kqaalatqú ná kqallá Almáki Ábduéqí “Náñ mérgañó iirá dqaashí? Alí gii ñgó horóñ biiló thayú.”

Alkqanúná roothó

- Kqala geedíeqí máré gárra roothá squruñí wálla rootha akqitho u ñgó dqokqothagú ndí rootha u rootha akqithó namuqigú. Roothuthaqí tha alú na almaqámáré
- Kqala geedíeqí máré gárra roothá squruñí wálla rootha akqitho u ñgó dqokqothagú. Roothuthaqí tha alú na adqáfarua máré.

Rootha adqañthiña

- Kqala geedíeqí kqillínámáré máré hoshala akqithó roothó zííqí tháñ tha assandúkqú u máré madiñaqi tháábá alú mbá zííqí alqáwal.
- Á geedi kqala rootha u máré hoshala tháñ míñ thá rootha u máré hoshala tháñ míñ thá akqithó roothoyú «Ndá thikqinagéqí?»
- Kqalagágú máré kataba rootha tha alkarásámáréyú. Kqooda assúra kqíllíñqí thá thoñorindúlé.
- Kqala geedíeqí máré kataba roothá thikqi maré thá akqithó roothózííqiyú tha assandúkqú tha alkarásámáréyú. Kqalagagú sha máré gadari máré thikqa rootha arbaraqá u mungúnúñgú! Kataba rootha kqíllíñ tha assabúra are mbá zííqí tha alkítáábú (rootha dqukqúnúñ, mundí dqukqúnúñ). Nafaqaqi tha almastqara! Dqokqotha géedí dqafaruqígú máré gárra rootha tha assabúra are. Kqala geedíeqí máré kataba róóthá mbá walá zííqí geedíeqí máré muusqa móóthámáré tha mbá zííqí tha assabúra are.
- mia, alkóós, mááda, haashi

Kataba

- Garra geedíe roothá squriñí ma almásal u ñgó kqalagágú mare ahátha thá roothá squriñí máñú ma alé nafaqaga maréqí thá roothá garra mare thá igeerá dqafáréyú.

Mererí fíá kqúluñ.

Oorí thìñá thááñí.

Aagugú búúsqá álu.

Lúúbágú féésqálá.

kqo	da	mu	sh
mi	haa	a	shi
rú	al	dqo	ir
máá	sqir	tháñ	kóós

1.

3.

2.

4.

1. Ajjábana giilá albúñ tháñ.

2.

3.

Garra

- Yóómá alqítñen náñ garrañá? Sqasqríñ a walá kqóóde. Gárrathá á thíkqathá shambá kqodí sqasqaríñale?
- Yoom attalatá hatáñ gárra sqasqariñá kqalgalá **Haashí mió**. Náñ maané na sqa sariñálo? Roothutháqi tha assábábá gárragalá dqokqotha alú.
- Masal kqala geedíeqí shúgo. «múnzumáñ múa adé míñ tha almadíínayú thaayúeqí. Ma alé adí né maada gíñmáñi áné buuna. Gárrathá sqasqariñálé thikqathá giñ bakqa múa mbá buunágané.»
- Kqala geediéqí máré gárra sqasqariña thá bishiyúeqí máré ziá shambá ithigu maréqí máré gárra buá sqasqariño ma dqukqúnúñ.
- Kqala geediéqí máré madqá roothá ma katabá aré tháábá tha alkitaábú ma álé garrala mbá ma assé
- Dqokqotha geedi máré gárra dqokqotha ñalú márthéqí u ñgó daagá azzámangú máré tqirthiña mootha. Dqokqotha gadí máñ áné gárra dqokqothá zííqi thá buluéqi.
- Dqokqothagú «Ndá gadari áné móóthágé dqokqothalé?» dqokqothagú fish ma gidi móóthá máñgú tááni. Kqóoda igeera kqillíñqi shúgo.
- Ñgó baró dqokqotha geedi dqokqothagú ithiguqi thá igeeralé.

- Iirá walá ma abadqá meera pqishiá?
- Kquééráthá gíñ náfaqaga ír hu?
- Kaan hathú mááthá Abdu náñ giatha háthú?

Áhorathá aáñiyúléyúgú

- Kqala geediéqí máré hoshala aañiyú walá maiyú ahorá tháñ mbá roothóbú. Gárra geedié rootha ma haliyu thá thoñorindú dqafaruqi. Ñgó dqokqothagú andí mbá ma assé u añgó kqalagágu máré kataba tha alkarrásá máreyú. Shákqala rootha árbaqálégú shúgo. Mín mbá kqodiñonaqi áñgó dqokqothá geedi arbaqa mbá pqadqi aregú máré kataba tha assabúrayú. Áñgó dqokqothá geediñgunuñ shíñ máré muusqu na moothá katabó geediló tha assabúra are.
- ashat, kqaara, agarô, gáy

Yooma alqítnêñ náñ garrañá? Sqasqríñä walá kqóódé. Gárrathá á thíkqathá shambá kqódí sqasqríñale?

Á Ábdu shíñ kqalagá “Busqáñaqaanno walá gii gíñmáñ. Náñ húshigi sha ali ábadqi ir.” Máré kqaalatqu. Á Ábdu baró kqala Almákieqí “Náñ áhi ñgó tha aliyú? Ábadqishemé mbáqa ma fédqiñó.” Á Álmáki shíñ kqalagá “Alí ñgó badqígé ndu walá ñgó fédqilí shá ñgó dúrraqi.”

Ndá kqálaqí, “ Náñ áhi ñgó tha aliyú”?

Assabákqedqéqí shambá zaa máré tha almadarasú á máábá ágarrañi alqulúmá adaarú ágarraña maré sha iirá walá ma abadqá u mbá wála ma pqarthá tha annadáfá gii maabíé horóñ biiló thayú.

Náñ gárraolá Abduáthá tha almádarasú?

Mín mbá haalaláneá Ábduyú áné kqala Almákiéqí “Alí assé ñinéñ kqalóolí ñgóqí. Mín shókqóñ walá ali físh méri iirá walá ma abadqá.” Mín mbálo baró walá Ábdu físh mééra iirá walá ma abadqá.

Náñ kqalalá Ábdu mina mbá haaláné maabá ágarrañíndu?

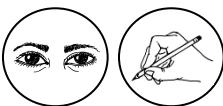
1. ash ____ t	a / o
2. kqaa ____ a	d / r
3. ____garô	aa / a
4. g ____ y	á / a

Alkqanúná roothó

Kqala geedíeqí máré thóóha roothá squruñí ma katabáqi ma hori añ thé gíñ zííqí dqukqúnúñúéqí.

Geelí gúlí.	(Gali gúlí.)
Húhúlúgú básháqí.	(Húhúlú feshaqí.)
Alílíañgú gaga mia.	(Alílíañ gaga mia.)

Rootha adqañthiña

Kqala geedíeqí máré garra rootha tha bishiyú u ñgó dáágá azzamangú máré garra, Dqokqothagú máré hoshala assúrá zííqí tháñ alqáwal u ma álé áhulú máréqi thá róóthá adíne tháñle.

Geedí kqíllíñ máré madíña roothaqí tháábá alú mbá shabaha márthéqí shsa ma assé u ñgó akkada mandáñ aañá madíñó märénai tháábá álú. Dqokqotha gadí dqukqúnúñ áné garra rootha aañá á shúriñólá thabá alú hu. Dqokqotha kqíllíñ baró ma móótha maré namuqí tha mbá gádí garraróqíle, ma namuqi na móóthámáré ñgó adá fish róótha máñéqí.

Rootha u alhárif

Gárra rootha arbaqágú taláta marrát u ma geedí álé shíñ nafaqaqígú tha alkítáábámáré.

Tha alharífá ma daadó mbá zííqí alqáwal pqadí máré sha máré kátaba rootha tha alkaráásámaréyú.

Mín mbá katabí geedí kqíllíñ rootha arbaqákedqe tha alkaráásámaréyú. Ñgó kqala marthéqí muusqa moothá katabó máré. Kámmú mbá pqíishí?

-asharámbe, ashañshárañ, eeshé, múúntq

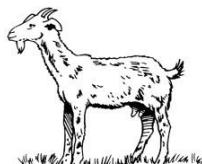

**Geelí gúlí.
Húhúlúgú basháqí.
Alílíañgú gaga mia.**

1.

 (a) mia

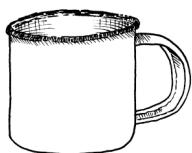
2.

 (b) alkóos

3.

 1 (d) mááda

4.

 (dq) haashi

1.

3.

2.

4.

Garra

- Roothútháqi tha gíñ gárragálá dqokqotha alú.
- Kqala geedíeqí máré gárra sqasqariña tha bishiyú. Mín mbálo ñgó dqokqotha gadímañ hássálo áné madqá are tháábá alú. Ñgó baró dqokqotha dqokqotháñgúnúñgú mbá ithíguqi tha sqasqariñale. Daokqothá ithíguqi tha sqasqariñale.
- Gárrathá áthikqathá gíñ gía harañá Husná.

- Náñ maalá Húsna?
- Náñ ráafalá Húsna?
- Káán hathú mááthá Húsna náñ giathá háthú?

Booloyú

- Kqala geedíeqí máré hoshala akqíthó roothó holí tháñgú tha assandúkqú. Hasqulo rootha akqíthó míñ tha assadúkqú ñgó kátaba tha assábúura aré ma almásal. Ñgó baró kqala geedíeqí gía rootháñgúñgú tha rootha akqíthólo. Kqala geedíeqí máré gárra roothá katabó máré áhapqunááthéqi.

-húhúlú, afióñkqo, ajjábana, alkóós

Alkqanúná roothó

- Kqala geedíeqí mare ahulu roothá zííqíqi thé “A” hu thambá zííqílé thé “B”.
- A: feshé, musháñ, hod, hódodó, gali
- B: musháñí, hoodí, geelí, báshé, hódodogú

Húsna

Gárrathá á thikqathá gíñ gía harañá Húsna.

Húsna niñé harañú mmaané. Múnzumán aháthé ráafá kqenkqésq thá asharmútq. Kqithiñáné álú tha alkóóreyúéqí tha afióñkqo ma álé fathínéyú tha adqadqáfat. Ámía buudqa hárañ alú. Húsna baró biáqí.

Náñ maalá Húsna?

Nañ rááfalá Húsna?

Káán hathú mááthá Húsna náñ gíathá háthú?

hú	mi	ba	ashar
ajjá	afi	kóós	óñ
kqo	lú	hú	a
al	na	tq	mú

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

A) feshé, musháñ, hod, hódodó, gali

B) musháñí, hoodí, geelí, báshé, hódodógú

